2026

Paikallinen OPS 2019

YLEINEN OSA PÄIVITYS LUVUT 1–8, LOVIISA

AULI SAARINEN

Sisällysluettelo

1. PAIKALLISEN OPETUSSUUNNITELMAN LAADINTA JA KESKEISET OPETUSTA OHJAAVAT RATKAISUT 3

2. PERUSOPETUS YLEISSIVISTYKSEN PERUSTANA 6

3. PERUSOPETUKSEN TEHTÄVÄ JA YLEISET TAVOITTEET 7

4. YHTENÄISEN PERUSOPETUKSEN TOIMINTAKULTTUURI 9

5. OPPIMISTA JA HYVINVOINTIA EDISTÄVÄ KOULUTYÖ 10

6. OPPILAAN OPPIMISEN JA OSAAMISEN ARVIOINTI PERUSOPETUKSESSA 15

7. OPPIMISEN JA KOULUNKÄYNNIN TUKI 16

7.1 Oppilaan oikeus oppimisen ja koulunkäynnin tukeen 17

7.2 Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt 18

7.3 Ryhmäkohtaiset tukimuodot ja niiden tavoitteet sekä järjestäminen 19

7.4 Oppilaskohtaiset tukitoimet 21

7.5 Perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista poikkeaminen 27

7.6 Perusopetuksen järjestäminen oppilaalle, jolla on oppimiskykyyn vaikuttava vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite 29

7.7 Erikoissairaanhoidon potilaana olevan oppilaan opetus ja konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu 30

7.8 Tuen jatkumo siirtymävaiheissa, yhteistyö ja sujuva tiedonsiirto 30

7.9 Paikallisesti päätettävät asiat 31

8 OPPILASHUOLTO 32

8.1 Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista 34

8.2 Kouluyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhuollon edistämiseksi 35

8.3 Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi, yksilökohtainen opiskeluhuolto 39

8.4 Yhteistyön järjestäminen oppilaan hyvinvointia tukevien tahojen kanssa 46

8.5 Suunnitelmat lasten, oppilaiden ja opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma 47

8.6 Opiskeluhuollon valvonta 48

1. PAIKALLISEN OPETUSSUUNNITELMAN LAADINTA JA KESKEISET OPETUSTA OHJAAVAT RATKAISUT

Opetussuunnitelman rakenne

Loviisan paikallinen opetussuunnitelma noudattaa rakenteeltaan perusopetuksen opetussuunnitelman valtakunnallisia perusteita. Opetussuunnitelma julkaistaan sähköisenä versiona sekä kaupungin verkkosivustolla että koulujen Peda.net-sivuilla.

Loviisassa suomenkielinen ja ruotsinkielinen opetussuunnitelma ovat yhtäläiset kieliohjelmia lukuun ottamatta. Kaikki keskeiset opetussuunnitelmaa täydentävät, tarkentavat ja opetusta ohjaavat suunnitelmat ja toimintamallit ovat kaupungin perusopetuksen kouluilla yhteneväiset.

Koulut voivat halutessaan tehdä yhteistyötä yli kunta- ja kielirajojen sekä tutustua muiden koulujen toimintakulttuureihin.

Opetussuunnitelman arviointi ja kehittäminen

Oppilaita ja huoltajia kuullaan useita kertoja opetussuunnitelmaprosessin aikana. Oppilaille, huoltajille, opetushenkilöstölle sekä päätöksentekijöille tarjotaan mahdollisuuksia vastata erilaisiin kyselyihin ja osallistua infotilaisuuksiin. Oppilaat ja huoltajat ovat edustettuina yhteisöllisessä opiskeluhuoltotyössä. Henkilöstö työstää opetussuunnitelmaa niin kokouksissa kuin jatkokoulutuspäivilläkin. Myös muita toimijoita, kuten yrittäjäyhdistys ja Loviisan kaupungin kulttuuritoimi, otetaan mukaan opetussuunnitelmaprosessiin.

Esikouluopetuksen paikallista opetussuunnitelmaa on laadittu rinnan perusopetuksen paikallisen opetussuunnitelman kanssa. Myös Loviisan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma on laadittu siten, että siinä huomioidaan perusopetuksen paikallinen opetussuunnitelma. Perusopetus ja lukiokoulutus tekevät yhteistyötä opetussuunnitelma-asioissa. Lisäksi taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmaa kirjoitetaan yhteistyössä Loviisan kaupungin henkilöstön kanssa. Tarkoituksena on, että erilaiset opetusta ohjaavat ja/tai siihen vaikuttavat ohjausdokumentit sopivat yhteen ja täydentävät toisiaan soveltuvin osin.

Opetussuunnitelmatyössä huomioidaan kaupungin strategia ja siihen kuuluvat asiakirjat, kuten myös muun muassa huoltajien illoissa sekä tiedotustilaisuuksissa toteutettujen erilaisten kyselyjen tulokset. Loviisan kaupungin opetushenkilöstö tekee opetussuunnitelmaa laadittaessa yhteistyötä kaupungin muiden toimialojen kanssa, esimerkiksi kulttuuritoimen kanssa Kulttuuripolku-hankkeessa sekä sosiaali- ja terveyspalveluiden lasten ja nuorten yksikön kanssa oppilashuoltoa koskevaa kappaletta laadittaessa. Yhteistyötä tehdään ensisijaisesti jo olemassa olevissa työryhmissä, esimerkiksi lasten ja nuorten hyvinvointiryhmässä ja oppilashuollon ohjausryhmässä. Kyselyjen ja tutkimusten tulokset huomioidaan koulujen lukuvuosisuunnitelmia laadittaessa.

Opetussuunnitelman edistää opetuksen laadun jatkuvaa kehittämistä ja varmistaa

koulutuksen jatkuvuuden. Se luo hyvät edellytykset esikouluopetuksesta perusopetukseen siirtymiseen ja perusopetuksesta seuraavalle koulutustasolle siirtymiseen. Opetussuunnitelma laaditaan muut paikalliset suunnitelmat huomioiden. Näitä ovat esimerkiksi:

- varhaiskasvatussuunnitelma (julkaistaan Loviisan kaupungin verkkosivuilla)
- esiopetuksen opetussuunnitelma (julkaistaan Loviisan kaupungin verkkosivuilla)
- perusopetukseen valmistavan opetuksen suunnitelma (julkaistaan Loviisan kaupungin verkkosivuilla)
- aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelma (julkaistaan Loviisan kaupungin verkkosivuilla)
- lastensuojelulain mukainen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma (julkaistaan Loviisan kaupungin verkkosivuilla)
- tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuslain mukaiset erilliset tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat (tasa-arvokyselyn perusteella laaditut suunnitelmat), jotka pohjautuvat paikalliseen perustaan, jota täydennetään koulukohtaisesti, ja julkaistaan Wilmassa
- tieto- ja viestintätekniikan suunnitelma (julkaistaan Loviisan kaupungin verkkosivuilla)

Opetushenkilöstö arvioi opetussuunnitelmaa säännöllisesti.

Paikallinen tuntijako

Liite 1 Päivitetty 2.4.2025 (KSL 2.4.2025 § 36)

Eteneminen koulutyössä

Perusopetuksen yhtenäisyys ja yhteistyö perustuvat jatkuvaan yhteistyöhön. Erityistä huomiota kiinnitetään siirtymävaiheissa.

Vuosiluokilla 1–6 sekä erityisluokkaopetuksessa opetus voidaan järjestää yhdysluokissa. Tällöin opiskellaan vuorokurssia, mikäli se on oppilasryhmälle eduksi. Parillisina vuosina alkavina lukuvuosina oppilaat opiskelevat vuosiluokkien 1, 3, 5, 7 ja 9 oppimateriaalia.

Opetus etenee pääsääntöisesti vuosiluokittain. Tarvittaessa voidaan laatia tavoitekokonaisuuksittain etenevän opetuksen oppimissuunnitelma yksittäistä oppilasta varten.

Opetus järjestetään pääasiassa oppiaineisiin jaettuna sekä poikkeustapauksissa toiminta-alueittain. Loviisan kouluissa monialaiset oppimiskokonaisuudet toteutetaan vähintään kerran lukuvuodessa vähintään 30 vuosiviikkotunnin laajuisina. Oppilaat otetaan mukaan näiden oppimiskokonaisuuksien suunnitteluun. Loviisassa koulut itse päättävät, mitä teemoja monialaisiin oppimiskokonaisuuksiin sisällytetään. Monialaiset oppimiskokonaisuudet kirjataan koulun lukuvuosisuunnitelmaan. Myös opetuksen järjestäjä voi päättää kaikkien koulujen yhteisistä teemoista.

Kieliohjelma

Loviisan suomenkielisissä kouluissa oppilaat opiskelevat englantia A1-kielenä vuosiluokalta 1 alkaen. Ruotsi voidaan valita A2-kieleksi vuosiluokalta 4 alkaen. Oppilaat opiskelevat ruotsia B1-kielenä vuosiluokalta 6 alkaen. B2-kieli vuosiluokilla 8 ja 9 voi olla saksa, espanja tai ranska.

Ruotsinkielisissä kouluissa oppilaat opiskelevat suomea A1-kielenä vuosiluokalta 1 alkaen ja englantia A2-kielenä vuosiluokalta 4 alkaen. Vuosiluokilla 7–9 tarjotaan saksaa, ranskaa ja espanjaa. Näitä kieliä opiskellaan B2-kielinä.

Painotukset

Loviisassa tarjotaan resurssien mukaan liikuntaan painotettua opetusta yläkoulujen 7. luokilta alkaen. Suunnitelmaan sisältyvät oppilaiden valintakriteerit, tehostetun opetuksen sisältö, tavoitteet, tuntijako ja arviointi. Paikallinen suunnitelma löytyy oppiainekohtaisesta osiosta (LIIKUNTA -> 15.4.7.2).

Valinnaisaineet

Tarjottavat valinnaisaineet sekä se, millä vuosiluokilla valinnaisaineita opiskellaan, määritellään vuosittain koulujen valinnaisainetiedotteessa.

Oppilaanohjaus

Koulukohtaisissa oppilaanohjauksen suunnitelmissa kuvataan oppilaanohjauksen rakenne ja toimintatapa, työn- ja vastuunjako, työskentely monialaisissa verkostoissa, kodin ja koulun välinen yhteistyö ohjausta koskevissa asioissa, tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus, jatko-ohjaus peruskoulun jälkeisiin opintoihin, yhteistyö työelämän kanssa sekä työelämään tutustumisen järjestelyt.

Oppilaanohjauksen suunnitelma vuosiluokille 1–6

Loviisassa oppilaanohjaus vuosiluokilla 1–6 sisältyy kiinteästi muuhun opetukseen. Vuosiluokilla 3–6 koulut voivat halutessaan varata omia oppitunteja oppilaanohjaukseen. Oppilaanohjauksesta vastaa luokanopettaja yhdessä koulun muiden opettajien kanssa.

Mahdollisuuksien mukaan tehdään yhteistyötä vanhempainyhdistyksen, paikallisen nuorisotoimen ja vapaa-aikatoimen kanssa. Toiminnassa pyritään hyödyntämään yhteistyötä paikallisten seurojen, yhdistysten ja yritysten kanssa.

Huoltajille tiedotetaan aktiivisesti esimerkiksi kielivalinnoista ja autetaan huoltajia ymmärtämään valintojen vaikutus jatko-opintomahdollisuuksiin. Huoltajatapaamisissa keskustellaan oppilaan valinnoista sekä oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvistä kysymyksistä oppilaanohjauksen näkökulmasta.

Ensimmäisellä ja toisella luokalla painotetaan lähipiirin ammatteihin tutustumista esimerkiksi vierailijoiden avulla. Vuosiluokilla 3–6 tutustutaan ammatteihin, työelämään ja yrittäjyyteen mahdollisuuksien mukaan tutustumiskäyntien ja vierailujen muodossa. Yhteistyötä pyritään tekemään paikallisten yrittäjien ja elinkeinonharjoittajien kanssa.

Oppilaanohjaus vuosiluokilla 7–9

Ohjausta annetaan vuosiluokilla 7–9 luokkamuotoisena ohjauksena, yksilöllisiin

kysymyksiin syventyvänä henkilökohtaisena ohjauksena ja tilanteen mukaan myös vertaisryhmän tukeen perustuvana pienryhmäohjauksena. Oppilaanohjauksen tunteja yläkoulussa on kaksi vuosiviikkotuntia. Ohjauksen tarkoitus on auttaa oppilasta tekemään valintoja, jotka ovat realistisia hänen kykyihinsä ja ominaisuuksiinsa nähden. Valinnat voivat kohdistua muun muassa opiskeluun, koulutus- ja uravalintoihin sekä arkielämään ja sosiaalisiin suhteisiin liittyviin kysymyksiin.

Oppilaanohjauksen keskeisiä tavoitteita ovat itsetuntemuksen lisääminen, oppimaan oppimisen taitojen kehittäminen sekä koulutusmahdollisuuksia, työelämää ja ammatteja koskevan tiedon lisääminen. Ohjaus on pitkäjänteistä yhteistyötä, johon tarvitaan nuoren omaa aktiivisuutta ja kiinnostusta sekä huoltajien taustatukea.

Kaikissa edellä mainituissa kysymyksissä nuori itse tai huoltaja voivat ottaa yhteyttä oppilaanohjaajaan. Jokaisella oppilaalla on oikeus ohjaukseen.

Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt

Loviisassa pyritään siihen, että koulut muodostavat rakenteeltaan ja kooltaan oppilaiden kehitystä ja oppimista tukevia ryhmiä. Sekä fyysisen että psyykkisen oppimisympäristön turvallisuus taataan aktiivisella seurannalla ja muun muassa KiVa koulu -ohjelman avulla.

Koulujen arjessa oppilailla on mahdollisuus kehittää yhteistyötaitojaan ja harjoitella kykyään ratkaista ristiriitoja. Loviisan kouluissa oppilasta ohjataan näkemään vahvuutensa. Omaa ja toisten työtä arvostetaan. Hyvä käytös ja toisten kunnioitus ovat tärkeä osa arkea.

Loviisan koulut tarjoavat mahdollisuuksia kokemuksiin, elämyksiin ja tietoon ympäröivästä luonnosta. Kaikissa Loviisan kouluissa hyödynnetään ulkoilmapedagogiikan tarjoamia mahdollisuuksia.

Loviisalle ominaista ovat kaksikielisyys, meren läheisyys ja elävä maaseutu. Loviisassa on paljon kyläkouluja, jotka sijaitsevat hajallaan maantieteellisesti laajan kunnan eri osissa. Koulujen fyysiset puitteet poikkeavat huomattavasti toisistaan. Loviisan seutu on historiallisesti tärkeää aluetta. Merenkulku ja satamatoiminta ovat rannikkokaupunki Loviisan ominaispiirteitä. Loviisa on kylien kaupunki, mikä tarkoittaa tiivistä yhteistyötä paikallisten toimijoiden kanssa ja kylien erityispiirteiden huomioimista. Loviisassa sovelletaan lähikouluperiaatetta ja tehdään yhteistyötä lähikuntien kanssa. Kaupungin erityisluokkaopetus järjestetään keskustan kouluissa.

2. PERUSOPETUS YLEISSIVISTYKSEN PERUSTANA

Koulut arvioivat vuosittain arvoperustaansa ja kirjaavat sen lukuvuosisuunnitelmiinsa. Arvoperustan laatimisessa otetaan huomioon oppilaan ainutlaatuisuus ja oikeus hyvään opetukseen, ihmisyys, sivistys, tasa-arvo ja demokratia, kulttuurinen moninaisuus ja kestävä elämäntapa. Oppilaille, huoltajille ja muille yhteistyötahoille tarjotaan mahdollisuus osallistua arvokeskusteluun.

Kulttuurinen moninaisuus rikkautena

Loviisassa korostetaan kaksi- ja monikielisyyden mukanaan tuomaa rikkautta. Kulttuurieroja kunnioitetaan. Koululla on tärkeä rooli muista kulttuuri- ja kieliryhmistä tulevien oppilaiden integroitumisessa suomalaiseen yhteiskuntaan.

Oppimiskäsitys

Perusopetuksessa panostetaan positiivisen pedagogiikan kehittämiseen. Jokaisella oppilaalla tulee olla mahdollisuus kehittyä ja kokea koulutyössä onnistumisen iloa. Vahvistetaan oppilaan minäkuvaa sekä pystyvyyden tunnetta ja itsetuntoa. Oppiminen on monimuotoista ja oppilasta ohjataan ymmärtämään omaa oppimisprosessiaan ja opiskelemaan itseohjautuvammin.

Lukuvuoden aikana oppilaat arvioivat omaa oppimistaan sekä sitä, miten he voivat vaikuttaa oppimisprosessiinsa. Arviointikeskusteluissa keskustellaan myös oppimiskäsityksestä. Arviointikeskustelut ovat oppilaan ja opettajan välisiä, ja huoltajille varataan mahdollisuus osallistua niihin. Oppimisprosessin seurannan tulee olla aktiivinen prosessi koko lukuvuoden aikana.

Lapsiystävällinen kunta

Loviisan kaupunki työskentelee UNICEFin Lapsiystävällinen kunta -mallin periaatteiden mukaisesti.

Perusopetuksessa koko toiminta perustuu Lapsiystävällinen kunta -mallin periaatteisiin. Arvoperusta löytyy lapsen oikeuksia koskevasta YK:n yleissopimuksesta ja erityisesti sen 12. artiklasta ja 13. artiklasta, jotka koskevat lapsen oikeutta tulla kuulluksi ja ilmaista mielipiteensä.

Kouluissa keskitytään erityisesti seuraaviin kolmeen Lapsiystävällinen kunta -mallin periaatteisiin:

1. YHDENVERTAISUUS
2. OIKEUS ELÄMÄÄN; HENKIINJÄÄMISEEN JA KEHITTYMISEEN
3. OSALLISUUS

Lapsiparlamenttia sekä nuorisovaltuustoa kuullaan erilaisissa koulun arkea koskevissa asioissa.

3. PERUSOPETUKSEN TEHTÄVÄ JA YLEISET TAVOITTEET

Loviisa on UNICEF Lapsiystävällinen kunta, jossa toiminta on oppilaslähtöistä ja osallistavaa. Koulutus on hyvää, yksilöllistä, yhdenvertaista ja syrjinnästä vapaata. Loviisassa edistetään oppilaiden ja henkilökunnan hyvinvointia ja ehkäistään nuorten syrjäytymistä panostamalla oppimisen ja koulunkäynnin tukeen. Opetuksessa hyödynnetään luonnon monimuotoisuutta ja Loviisan kulttuuriympäristöä. Loviisan kouluissa panostetaan yrittäjyyteen ja kannustetaan opetuksessa yrittelijäisyyteen. Koulu tekee yhteistyötä myös koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa mahdollisuuksien mukaan.

Laaja-alaisen osaamisen alueisiin liittyvät järjestelyt ja toimenpiteet kuvataan vuosittain koulujen lukuvuosisuunnitelmissa.

Kulttuuripolku

Perusopetuksella on kaksikielinen kulttuurikasvatussuunnitelma. Kulttuurikasvatus-suunnitelman tavoitteena on tutustuttaa kaikki esikoululaiset sekä ala- ja yläkoulujen oppilaat vuosittain eri kulttuurin ja taiteen lajeihin sekä paikalliseen kulttuuriperintöön. Jokaisella luokka-asteella on oma taiteen tai kulttuurin ala. Näin oppilas saa monipuolisen läpileikkauksen kulttuurin kentästä.

Kulttuuripolun etapit pyritään tekemään yhteistyössä paikallisten kulttuuritoimijoiden, taidelaitosten ja taiteilijoiden kanssa. Oppilaat pääsevät tutustumaan oman alueensa taiteen eri muotoihin ja harrastusmahdollisuuksiin sekä kulttuurihistoriaan. Loviisan kulttuuripalvelut koordinoi ja kehittää Kulttuuripolun toimintaa.

- Esiopetus: yhteistyö kirjaston kanssa
- 1. lk tanssi
- 2. lk kuvataide
- 3. lk kirjallisuus/sanataide
- 4. lk musiikki
- 5. lk paikallishistoria
- 6. lk näyttämötaide
- 7. lk museoyhteistyö
- 8. lk elokuva-/mediataide sekä taidetestaaja-vierailut
- 9. lk kulttuuriretki Helsinkiin

Digipolku

Digipolussa on määritelty digitaaliseen kasvatukseen liittyvät oppimistavoitteet erikseen vuosiluokille 1–2, 3–4, 5–6 ja 7–9. Tavoitteet on jaettu seuraaviin teemoihin:

- perustaidot ja tekninen osaaminen
- tuottaminen, esittäminen ja luovat prosessit
- ohjelmointiosaaminen
- vastuu, turvallisuus, ergonomia ja terveys
- tiedonhallinta ja informaatiolukutaito
- vuorovaikutus, tiedonvälitys ja verkostoituminen
- medialukutaito
- lahjakkuus.

Kielipolku

Loviisan Kielipolku on Opetushallituksen rahoittama hanke. Hanketyöryhmään osallistuu opettajia Loviisan kouluista. Tavoitteena on jakaa toimintatapoja koulurajojen yli sekä tiedottaa eri lukutaitohankkeista opetushenkilöstön lisäksi myös huoltajille.

Muita tavoitteita:

- Koota yhteen Loviisassa toteutettujen hankkeiden kautta kehitetyt lukutaitoon liittyvät materiaalit ja toimintatavat.
- Sitouttaa perheet lukemiseen entistä vahvemmin sekä syventää heidän ymmärrystään lukutaidon merkityksestä.
- Luoda yhtenäiset ohjeet molemmille kieliryhmille.

Kurota tähtiin

Kurkota tähtiin on kaksikielinen toimintasuunnitelma erityislahjakkaiden oppilaiden tukemiseen. Suunnitelma auttaa opettajia löytämään ja nostamaan esiin eri aineissa lahjakkaita oppilaita sekä toteuttamaan ja kehittämään opetusta. Suunnitelma löytyy Loviisan kaupungin verkkosivuilta.

Opiskelutekniikan oppimispolku

Opiskelutekniikan oppimispolku sisältää koko perusopetuksen osalta opiskelutekniikkaan ja oppilaanohjaukseen liittyviä vuosiluokittain määriteltyjä tavoitteita ja toteutustapoja. Suunnitelma löytyy Loviisan kaupungin verkkosivuilta.

4. YHTENÄISEN PERUSOPETUKSEN TOIMINTAKULTTUURI

Toimintakulttuuri edistää oppimista, osallisuutta ja kouluun kiinnittymistä tukevia ratkaisuja sekä hyvinvointia ja kestävää elämäntapaa. Kaupungin yhteiset johtamis- ja kehitystavoitteet sekä painopistealueet kuvataan vuosittain koulujen lukuvuosisuunnitelmissa. Jokainen koulu täsmentää oman toimintakulttuurinsa sekä oppimisympäristön ja työtapojen kehittämisen tavoitteet, yhteiset toimintaperiaatteet sekä yhteistyön ja muun käytännön toteutuksen lukuvuosisuunnitelmaan.

Kasvatus- ja sivistyslautakunta vahvistaa vuosittain perusopetuksen tuntikehyksen. Koulutuksen vastuualueen henkilöstösuunnitelma hyväksytään kaupunginvaltuustossa talousarvion käsittelyn yhteydessä kalenterivuosittain.

Koulut tarjoavat oppilaille monipuolisen oppimisympäristön, joka tukee ja edistää oppilaiden tervettä kehitystä ja hyvinvointia. Oppilaita ohjataan vastuulliseen ja turvalliseen toimintaan kaikissa oppimisympäristöissä.

Koulut vahvistavat jokaisen oppilaan liikunnallisen elämäntavan edistämistä tarjoamalla kaikille yhteisiä ja monipuolisia liikunnallisia kokemuksia ikäluokittain. Kouluissa tarjotaan liikunnallisia kerhoja ja valinnaisaineita. Pedagogiikassa huomioidaan toiminnallisuus ja liikunnalliset tauot. Lähiympäristöön suuntautuvat retket ovat osana koulujen arkista toimintakulttuuria. Oppilaita kannustetaan omatoimiseen liikkumiseen koulumatkoilla mahdollisuuksien mukaan.

Loviisassa esiopetus ja perusopetus tekevät tiivistä yhteistyötä; esiopetusryhmät toimivat koulujen alaisuudessa ja ne on fyysisesti sijoitettu koulujen yhteyteen. Perusopetus tekee

myös tiivistä yhteistyötä Loviisan lukioiden kanssa.

Monialaiset kokonaisuudet

Koulut määrittelevät monialaisen kokonaisuuden tavoitteet ja sisällöt lukuvuosisuunnitelmassaan. Monialaisissa kokonaisuuksissa painotetaan toiminnallista työtapaa, jossa oppilaat voivat harjoitella ja syventää tietojaan. Työtavat suunnitellaan, valitaan ja arvioidaan yhdessä oppilaiden kanssa.

Monialaiset oppimiskokonaisuudet suunnitellaan ja toteutetaan koulukohtaisesti. Työ dokumentoidaan koulukohtaisesti. Lukuvuosisuunnitelmasta käyvät ilmi yhteistyökumppanit sekä toteuttamisaikataulu.

Oppilaiden tiedot ja taidot huomioidaan sanallisella arvioinnilla tai annettaessa oppimiskokonaisuuteen kuuluvista oppiaineista arvosanoja.

Oppimiskokonaisuudet arvioidaan koulukohtaisesti lukuvuosittain toimintakertomuksessa.

5. OPPIMISTA JA HYVINVOINTIA EDISTÄVÄ KOULUTYÖ

Kaikella Loviisan koulujen toiminnalla pyritään luomaan turvallinen ympäristö, joka mahdollistaa oppimisen yhtenäisessä toimintakulttuurissa. Koko henkilökunta on vastuussa tämän toteuttamisesta. Suomenkielinen ja ruotsinkielinen koulutus noudattavat samoja toiminnan periaatteita. Ohjaavat asiakirjat ovat yhteisiä.

Yhteistyö

Koulujen rehtorit, opettajat ja kuraattorit valmistelevat etukäteen esikoulun ja vuosiluokan 1 sekä vuosiluokan 6 ja vuosiluokan 7 välisiä siirtymisvaiheita järjestämällä tiedonsiirtopalaverin. Oppilaat saavat hyvissä ajoin tutustua seuraavaan kouluasteeseen.

Loviisan koulut ovat luonteeltaan erilaisia. Loviisassa on kyläkouluja, keskustakouluja, yhtenäinen peruskoulu sekä kaksikielisiä koulukeskuksia.

Koulut tekevät kielirajat ylittävää yhteistyötä muun muassa yhteisten rehtorikokousten kautta sekä henkilökunta- ja oppilastasolla.

Loviisassa koulut tekevät yhteistyötä yhdistysten ja muiden toimijoiden kanssa paitsi kouluarjessa myös hankkeiden, tapahtumien ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien muodossa.

Koululäsnäolon tuki ja toimenpiteet koulupoissaolojen yhteydessä

Poissaolojen seurantaa sekä koululäsnäolon ja kouluun kiinnittymisen tukea toteutetaan yhteisen, kaksikielisen Itä-Uudenmaan kuntien yhteisen mallin mukaisesti.
Huoltajat ovat luonnollinen ja tärkeä osa oppilaan koulunkäyntiä. Loviisan kouluissa tavoitteena on ylläpitää avointa ja selkeää viestintää kodin ja koulun välillä, jotta voidaan luoda turvallinen perusta oppilaan oppimiselle ja koulupolulle.

Huoltajia tiedotetaan säännöllisesti koulun toiminnasta, toimintatavoista sekä heidän lapsensa koulunkäynnistä. Yhteistyö toteutuu ensisijaisesti Wilman kautta sekä tarvittaessa puhelimitse tai kasvokkaisissa tapaamisissa.
Huoltajaillat ovat keskeinen osa yhteistyötä, ja huoltajia kannustetaan osallistumaan esimerkiksi oppilashuollon tapaamisiin, arviointikeskusteluihin ja muihin tilaisuuksiin. Heitä rohkaistaan myös olemaan matalalla kynnyksellä yhteydessä kouluun sekä osoittamaan kiinnostusta lapsensa koulunkäyntiä kohtaan ja puhumaan siitä myönteisesti.
Toimiva kodin ja koulun yhteistyö on erityisen tärkeää koulupoissaolojen ennaltaehkäisyssä ja niihin puuttumisessa.
Joissakin Loviisan kouluissa toimii vanhempainyhdistyksiä, jotka osaltaan vahvistavat yhteistyötä. Huoltajilla on myös mahdollisuus arvioida koulun toimintaa säännöllisesti.

Osallisuus

Loviisan kaupunki on lapsiystävällinen kunta. Kaikissa kouluissa on säännöllisesti kokoontuva oppilaskunta. Oppilaille annetaan mahdollisuus osallistua yhteisten asioiden suunnitteluun ja toteutukseen. Oppilaat valitsevat lukuvuosittain koulunsa oppilaskunnan hallituksen. Oppilaskunta pyrkii edistämään kaikkien oppilaiden viihtymistä koulussa, ja oppilaskuntaa ohjaa opettaja. Oppilailla on edustajat koulujen yhteisöllisissä oppilashuoltokokouksissa. Jokaisesta koulusta valitaan 4. vuosiluokalta edustajat lapsiparlamenttiin. Loviisassa on nuorisovaltuusto, jonka edustajilla on läsnäolo- ja puheoikeus kaupungin päätöksentekoelimissä.

Kasvatuskeskustelut ja kurinpidolliset toimenpiteet

Oppilaiden tulee saada tietoa oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan. Rikkomusten sattuessa sovelletaan niitä malleja, jotka ovat koulujen käytössä. Loviisassa yksittäiset koulut laativat suunnitelmansa siitä, miten kurinpidolliset toimenpiteet ja kasvatuskeskustelut hoidetaan. Nämä löytyvät koulujen lukuvuosisuunnitelmista. Keskustelut dokumentoidaan kirjallisesti.

Loviisan kouluille laaditaan syksyn 2026 aikana erillinen yhteinen suunnitelma kasvatuskeskusteluja, jälki-istuntoa sekä kurinpitotoimia varten. Suunnitelma liitetään opetussuunnitelman liitteeksi.

Etäyhteydet opetuksessa

Loviisassa on mahdollista hyödyntää etäopetusta koulujen välillä, mikäli se on tarkoituksenmukaista esimerkiksi pienten opetusryhmien takia. Myös asiantuntijavierailuja voidaan järjestää etäyhteyksillä.

Mahdollisesta etäyhteydellä tapahtuvasta opetuksesta vastaa koulujen henkilökunta. Tavoitteena on kaikkien mahdollisuus osallistua Loviisan kaupungin järjestämään opetukseen.

Mikäli opetuksessa käytetään etäyhteyksiä, kuvataan ne koulun lukuvuosisuunnitelmassa. Etäyhteyksiä hyödynnetään koko opetusryhmän osalta, ei yksittäisen oppilaan kohdalla.

Toiminta-alueittain järjestettävä opetus

Toiminta-alueittain järjestettävä opetus järjestetään suomenkielisille Harjurinteen koulussa ja ruotsinkielisille Generalshagens skolassa. Oppilaiden yksilöllisten tarpeiden perusteella oppilaat otetaan mukaan muuhun opetukseen silloin, kun se on tarkoituksenmukaista.

Toiminta-alueittain järjestettävässä opetuksessa lähtökohtana ovat aina oppilaan yksilölliset edellytykset ja tarpeet. Suunnitelma laaditaan Wilmassa yhteistyössä oppilaan, huoltajien ja tarvittaessa muiden asiantuntijoiden kanssa. Suunnitelmassa kuvataan tavoitteet, sisällöt, pedagogiset ratkaisut sekä oppilaan osaamisen arviointi. Suunnitelma arvioidaan ja päivitetään vuosittain sekä aina tuen tarpeen muuttuessa. Toiminta-alueittain opiskelevat oppilaat saavat oppilaanohjausta sekä tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta omalta erityisluokanopettajaltaan että koulun oppilaanohjaajalta.

Joustava perusopetus

Joustava perusopetus on tarkoitettu nuorille, joiden kohdalla tavoitteena on ennaltaehkäistä koulumotivaation heikkenemistä ja koulusta putoamista toiminnallisella ja työpainotteisella opiskelulla. Toiminnan tavoitteena on elämänhallintataitojen ja opiskeluvalmiuksien kehittämisen ohella tukea perusopetuksen loppuun saattamista, edistää toisen asteen koulutukseen siirtymistä yksilöllisellä tuella ja varmistaa jatko-opiskelupaikan saaminen.

JOPO-luokalla opiskellaan sekä koulussa että työpaikalla. Oppilaan lukuvuoden opintoihin voi sisältyä useampi työharjoittelujakso. Koulussa opiskelu etenee yksilölliseen tahtiin omassa opetusryhmässä. Opiskeluun sisältyy myös retkiä, opintokäyntejä ja leirikouluja.

Joustavan perusopetuksen opettaja vastaa työpaikkojen kanssa tehtävän yhteistyön järjestelyistä sekä ohjaamisesta, valvonnasta ja arvioinnista.

Joustavaan perusopetukseen valitut oppilaat osallistuvat leirikouluihin. Leirikoulut ja retket toteutetaan pääsääntöisesti lukuvuoden työpäivinä. Leirien suunnitteluun, toteuttamiseen ja jälkityöhön osallistuvat kaupungin erityisnuorisotyöntekijät sekä tarvittaessa muut aikuiset leirin turvallisuuden varmistamiseksi.

Hakeutuminen joustavan perusopetuksen ryhmään

Loviisassa oppilaaksi JOPO-luokalle haetaan oppilaan ja huoltajan kirjallisella hakemuksella. Hakemuksen jättäneet oppilaat huoltajineen kutsutaan haastatteluun. Oppilasvalinta tehdään hakemusten ja haastattelun perusteella ja/tai koulun opiskeluhuoltotiimin suosituksesta. Haku tapahtuu kevätlukukaudella ennen opintoja. Myös opiskeluhuoltotiimi voi tehdä aloitteen oppilaan siirtämisestä joustavan perusopetuksen piiriin. Jokaiselle JOPO-oppilaalle laaditaan oppimissuunnitelma.

Tarkoituksena on, että työskentely joustavalla luokalla selkiyttää oppilaan tulevaisuuden tavoitteita ja valmistaa oppilasta perusopetuksen jälkeiseen elämään. Kodin ja koulun

tiiviillä yhteistyöllä pyritään tukemaan huoltajia heidän kasvatustyössään. Joustavan perusopetuksen suomenkieliset ja ruotsinkieliset ryhmät voivat järjestää yhteisiä

aktiviteetteja, ja kieliryhmien välinen yhteistyö on osa oppimista. Oppilaat työskentelevät pääasiassa omassa ryhmässään. Oppitunnit voivat ajoittua koulun normaalin työajan ulkopuolelle. Myös muut opettajat kuin JOPO-luokan vastuuopettaja opettavat oppilaita, esimerkiksi valinnaisaineissa.

Valinnaisaineiden määrä voi poiketa yleisopetuksesta. Joustavassa perusopetuksessa opinnot pyritään yhdistämään työhön. Lukuvuoden aikana oppilaalla on työharjoittelua joustavan perusopetuksen lakisääteisten määräysten mukaisesti. Työpaikkajaksolla oppilas osallistuu työpaikan normaaleihin työtehtäviin ja saa työpaikalla ohjaajaltaan palautetta. Työpaikkaharjoittelun aikana oppilaat tekevät myös opettajan antamia tehtäviä. Tehtävät vaihtelevat harjoittelupaikan mukaan. Päättyneen työpaikkajakson jälkeen oppilas ja opettaja saavat arviointilomakkeen, joka toimii arvioinnin pohjana.

Tavoitekokonaisuuksittain opiskelu

Tavoitekokonaisuuksittain opiskelu mahdollistaa joustavan koulunkäynnin, ja sitä voidaan käyttää esimerkiksi lahjakkaiden oppilaiden opintojen nopeuttamiseen tai opintojen keskeytyksen ehkäisemiseen luokalle jättämisen sijasta.

Opinnoissa eteneminen tavoitekokonaisuuksittain vuosiluokkaansa nopeammin

Oppilas, joka etenee opinnoissaan tavoitekokonaisuuksittain, opiskelee koko oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Oppilas opiskelee kaikki oppimäärän tavoitteet ja sisällöt, vaikka paikallisessa opetussuunnitelmassa määritellystä vuosiluokittaisesta jaosta poikettaisiin. Opinnot etenevät pääasiassa vuosiluokkakokonaisuuksien 1–2, 3–6 ja 7–9 puitteissa. Opinnoille laaditaan suunnitelma Wilmaan. Suunnitelman toteutumista ja liitteen 5 sisältöä arvioidaan tarpeen mukaan, kuitenkin vähintään kerran lukuvuodessa. Suunnitelmaa ja liitettä tarkistetaan useammin, mikäli oppilaan tarpeet sitä edellyttävät.

Tuen päätöksen tekemisen jälkeen voidaan täydentää ainoastaan jo tehtyä päätöstä.

Suunnitelman ja liitteen laatii oppilaan opettaja yhteistyössä oppilaan ja oppilaan huoltajien kanssa.

Loviisassa noudatetaan Kurkota tähtiin -käsikirjaa (löytyy Peda.netistä) niiden oppilaiden osalta, jotka tarvitsevat aineiston laajentamista ja syventämistä.

Opinnoissa eteneminen tavoitekokonaisuuksittain vuosiluokkaansa hitaammin

Oppilas, joka etenee opinnoissaan tavoitekokonaisuuksittain, opiskelee koko oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Oppilas opiskelee kaikki oppimäärän tavoitteet ja sisällöt, vaikka paikallisessa opetussuunnitelmassa määritellystä vuosiluokittaisesta jaosta poikettaisiin. Opinnot etenevät pääosin vuosiluokkakokonaisuuksien 1–2, 3–6 ja 7–9 puitteissa. Opinnoille laaditaan suunnitelma Wilmaan.

Suunnitelman toteutumista ja liitteen 1 sisältöä arvioidaan tarpeen mukaan, kuitenkin vähintään kerran lukuvuodessa. Suunnitelmaa ja liitettä tarkistetaan useammin, mikäli oppilaan tarpeet sitä edellyttävät.

Tuen päätöksen tekemisen jälkeen voidaan täydentää ainoastaan jo tehtyä päätöstä.

Suunnitelman ja liitteen laatii oppilaan opettaja yhteistyössä oppilaan ja oppilaan huoltajien kanssa.

Lisätietoja löytyy *Oppimisen ja koulunkäynnin tuen käsikirjasta*.

Tavoitekokonaisuuksittain opiskelu motivoi oppilasta ja tukee itsetunnon kehittymistä. Tavoitekokonaisuuksittain opiskeleva oppilas saa lukuvuoden päätteeksi lukuvuositodistuksen ainoastaan lukuvuonna hyväksytysti suorittamistaan opinnoista ja siirtyy lukuvuoden päätyttyä seuraavalle vuosiluokalle. Tavoitekokonaisuuksittain etenemisellä voidaan tarvittaessa välttää luokalle jättäminen, jonka myötä oppilaan kaikki opinnot kyseiseltä luokalta raukeaisivat. Tavoitekokonaisuuksittain etenevä oppilas voidaan jättää vuosiluokalle vain yleisen heikon koulumenestyksen perusteella. Erityistä huomiota kiinnitetään jatkuvaan moniammatilliseen yhteistyöhön.

Yhdeksännellä vuosiluokalla oleva oppilas luetaan tämän vuosiluokan oppilaaksi, kunnes hän suorittaa perusopetuksen koko oppimäärän ja saa päättötodistuksen tai oppivelvollisuus päättyy.

Yhdysluokkaopetus

Vuosiluokilla 1–6 sekä erityisluokkaopetuksessa ja joustavassa perusopetuksessa opetus voidaan järjestää yhdysluokkaopetuksena. Pienimmissä kouluissa opetus voidaan järjestää yhdysluokissa, joissa on enemmän kuin kaksi vuosiluokkaa.

Liitteenä Loviisan kaupungin perusopetuksen tuntijako.

Perusopetuksen poikkeava järjestäminen

Jos oppilas on aiemmin suorittanut jonkin oppiaineen oppimäärän, tämä osoitetaan oppilaan aiemman koulun antamalla todistuksella.

Erillisen tutkinnon suorittamista koskeva päätös tehdään oppilaalle laaditun yksilöllisen suunnitelman pohjalta. Suunnitelmassa määritellään tutkintoon sisältyvät näytöt sekä niistä vastaavat opettajat.

Erikoissairaanhoidon potilaana olevan oppilaan opetus ja konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu

Mikäli oppilas on erikoissairaanhoidon potilaana tai konsultatiivisen sairaalaopetus-palvelun tarpeessa, varmistetaan toimiva monialainen yhteistyö kodin, hoidon ja koulun välillä. Oppilaan koulunkäynnistä laaditaan suunnitelma Wilmaan. Siinä kuvataan käytänteet, yhteistyö sekä opetuksen toteutus ja oppilaan tukeminen hänen siirtyessään sairaalaopetukseen ja palatessaan oman koulun opetuksen pariin.

Opetus erityisissä tilanteissa

Siirtopalaveri järjestetään aina, kun oppilas siirtyy koulukodissa, vankilassa/muussa rangaistuslaitoksessa, vastaanottokodissa tai -keskuksessa järjestettävän opetukseen. Kun oppilas palaa omaan kouluunsa, laaditaan suunnitelma, jossa kuvataan yhteistyön käytänteet ja opetuksen toteutus. Oppilaan vaihtaessa koulua vaihdetaan aina tietoja vastaanottavan koulun kanssa.

Opetuksen ja kasvatuksen tavoitteita tukeva muu toiminta

Kerhotarjonta vaihtelee kouluittain resursseista ja tarpeista riippuen. Niin opettaja kuin ulkopuoliset toimijatkin voivat vastata kerhotoiminnasta. Loviisassa toteutetaan Suomen mallin mukaista kerhotoimintaa. Toiminnasta vastaa sivistystoimi.

Loviisan kouluilla on aktiivista yhteistyötä alueen kirjastojen kanssa.

Oppilaita rohkaistaan ottamaan aktiivisesti osaa ruokailutilanteiden suunnitteluun sekä esittämään ideoitaan keskuskeittiölle ruokatarjonnan suhteen. Koululounaiden osalta noudatetaan valtion koululounasohjeita.

Huoltaja ilmoittaa keskuskeittiölle lapsen uskonnollisiin tai eettisiin syihin liittyvästä erityisruokavaliosta. Ruoka-aineallergioihin liittyvästä erityisruokavaliosta vaaditaan lääkärintodistus.

Loviisan kaupungin koulukuljetuksia koskevat periaatteet löytyvät kaupungin verkkosivustolta:

https://www.loviisa.fi/varhaiskasvatus-ja-koulutus/esi-ja-perusopetus/oppilaskuljetukset/.

Loviisan koulutoimi järjestää aamu- ja iltapäivätoimintaa kouluissa. https://www.loviisa.fi/wp-content/uploads/2021/12/Ap_Ip_suunnitelma_1.12.2021.pdf

6. OPPILAAN OPPIMISEN JA OSAAMISEN ARVIOINTI PERUSOPETUKSESSA

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arvioinnissa noudatetaan kansallisen opetussuunnitelman periaatteita.

Yhteistyö huoltajien kanssa

Oppilaalle ja hänen huoltajilleen tiedotetaan lukuvuoden aikana oppilaan oppimisen edistymisestä, käyttäytymisestä ja työskentelytavoista. Tietoa annetaan oppitunnin aikana oppilaille, Wilman kautta esimerkiksi koearvosanojen ja tuntimerkintöjen muodossa, huoltajatapaamisissa, arviointikeskusteluissa sekä todistusten kautta.

Arviointi ja todistukset

Käyttäytymisen arvioinnissa noudatetaan käyttäytymisen arvioinnin taulukkoa (ks. liite).

Lukuvuoden päätteeksi oppilaat saavat lukuvuositodistuksen. Vuosiluokkien 6–9 väliarvioinneissa annetut numeroarvosanat näkyvät Wilmassa. Vuosiluokkien 1–3 oppilaat arvioidaan sanallisesi ja vuosiluokkien 4–9 oppilaat numeroarvosanoin.

Yhden vuosiviikkotunnin valinnaisaineet vuosiluokilla 4–9 arvioidaan hyväksyttyinä tai hylättyinä. Ne valinnaiset aineet, jotka muodostavat vähintään kahden vuosiviikkotunnin oppimäärän, arvioidaan numeroin.

Opinnoissa etenemisen, luokalta siirtymisen ja luokalle jättämisen periaatteet ja käytännöt

Loviisassa luokanopettaja tai luokanvalvoja seuraa säännöllisesti oppilaan oppimisen edistymistä lukuvuoden aikana. Oppilaalle ja huoltajille tiedotetaan säännöllisesti opintojen etenemisestä.

Vuosiluokalta siirtämisen sekä luokalle jättämisen osalta noudatetaan kansallisia ohjausasiakirjoja.

Erityinen tutkinto

Loviisassa erityisen tutkinnon voi suorittaa Harjurinteen koulussa ja Lovisavikens skolassa.

Todistusmalli liitteenä.

7. OPPIMISEN JA KOULUNKÄYNNIN TUKI

Perusopetuksen tehtävänä on tarjota kaikille oppilaille yhdenvertaiset mahdollisuudet hyvään kasvuun ja oppimiseen. Suunnitelmallisesti toteutetut oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt antavat kestävän pohjan sekä oppimiselle että oppimisen ja koulunkäynnin tuen järjestämiselle. Kaikessa koulun toiminnassa tulee huomioida saavutettavuus ja esteettömyys. Oppilaalle tulee tarjota mahdollisuuksia saada onnistumisen kokemuksia oppimisessaan ja ryhmän jäsenenä toimimisessaan sekä tukea myönteisen käsityksen luomiseen itsestään, oppimisestaan ja yhteisön jäsenenä toimimisesta. Koulun tehtävänä on huolehtia riittävästä ja tarkoituksenmukaisesta yhteistyöstä oppilaan huoltajan kanssa. Myös huoltajalla on aktiivinen rooli oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin tukemisessa. Jäljempänä tekstissä huoltajalla tarkoitetaan myös muuta oppilaan laillista edustajaa.

Oppimisen ja koulunkäynnin järjestäminen pohjautuu suunnitelmallisesti toteutettaviin oppimisen edellytyksiä tukeviin opetusjärjestelyihin. Niiden tarkoituksena on turvata kaikille oppilaille mahdollisuus suorittaa perusopetuksen oppimäärä. Kaikkia oppilaita koskevina ryhmäkohtaisina tukimuotoina tarjotaan yleistä tukiopetusta, opetuskielen tukiopetusta ja erityisopettajan antamaa opetusta muun opetuksen yhteydessä. Mikäli ryhmäkohtaiset tukimuodot ovat oppilaalle riittämättömiä, tarjotaan oppilaskohtaisia tukitoimia. Oppilaskohtaisia tukitoimia ovat erityisopettajan opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä, erityisopettajan tai erityisluokanopettajan opetus pienryhmässä, erityisluokanopettajan opetus erityisluokassa ja 31 §:n 1 momentin nojalla oppilaalle annettavat oppilaskohtaiset tulkitsemis- ja avustajapalvelut sekä apuvälineet.

Oppilaskohtaisten tukitoimien tarvetta arvioidaan, ne suunnitellaan ja perusopetuslain mukaiset päätökset tehdään mahdollisimman pian, jos ryhmäkohtaiset tukimuodot ovat oppilaan tukemiseksi riittämättömiä. Mikäli oppilaalle tarjotut tukimuodot ja toimet eivät riitä perusopetuksen oppimäärän suorittamiseen, on viimesijaisena keinona mahdollista poiketa perusopetuksen oppiaineen tai aineiden tavoitteista.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen järjestämisen lähtökohtana ovat sekä kunkin oppilaan että opetusryhmän vahvuudet ja oppimis- ja kehitystarpeet. On huolehdittava siitä, että oppilas kokee, että hänen oppimisensa ja koulukäynnin tuen tarpeensa tunnistetaan ja huomioidaan ja hän saa tarvitsemaansa tukea. Oppimisen ja koulunkäynnin tuki

järjestetään inklusiivisten periaatteiden mukaisesti. Tuen järjestämisessä oleellista on tuen tarpeen varhainen tunnistaminen. Oppimisen tuki järjestetään ensisijaisesti oppilaan omassa opetusryhmässä. Oppilaan saaman tuen tulee olla joustavaa, suunnitelmallista ja tarvittaessa tuen tarpeen mukaan muuttuvaa.

Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt, ryhmäkohtaiset tukimuodot sekä oppilaskohtaiset tukitoimet edellyttävät suunnitelmallista johtamista ja johtajuutta. Opetuksen järjestäjä ja rehtori vastaavat siitä, että tukitoimet, niiden resursointi, rakenteelliset ratkaisut, vastuut ja järjestelyt on tarkoituksenmukaisesti kirjattu paikalliseen opetussuunnitelmaan ja Oppimisen ja koulunkäynnin tuki opetussuunnitelman mukaiseen lukuvuosisuunnitelmaan ja että tukitoimia toteutetaan suunnitelmallisesti. Oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyjen, ryhmäkohtaisten tukimuotojen ja oppilaskohtaisten tukitoimien vaikuttavuutta arvioidaan säännöllisesti. Jokaisen työntekijän vastuulla on johtaa omaa toimintaansa yhdessä sovittujen toimintaperiaatteiden ja tavoitteiden mukaisesti.

7.1 Oppilaan oikeus oppimisen ja koulunkäynnin tukeen

Oppilaalla, jolla on vaikeuksia osallistua opetukseen tai suoriutua opinnoistaan, on oikeus saada tukea oppimiseen ja koulunkäyntiin. Opetuksen järjestäjän varmistamat oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt antavat perustan tuen tarkoituksenmukaiselle toteuttamiselle osana kaikkea esi- ja perusopetuksen toimintaa. Ensisijaisesti tarjotaan ryhmäkohtaisia tukimuotoja, kuten yleistä tukiopetusta, opetuskielen tukiopetusta sekä erityisopettajan antamaa opetusta muun opetuksen yhteydessä. Tuki annetaan oppilaalle inklusiivisten periaatteiden mukaisesti ensisijaisesti omassa opetusryhmässä.

Oppilaalla on oikeus myös oppilaskohtaisiin tukitoimiin, jos osallistuminen säännöllisesti tarjottuihin ryhmäkohtaisiin tukimuotoihin ei riitä tukemaan häntä opinnoissaan, tai jos hänellä on edelleen vaikeuksia osallistua opetukseen. Oppilaan oppimista ja koulunkäyntiä voidaan samanaikaisesti tukea sekä ryhmäkohtaisilla tukimuodoilla että oppilaskohtaisilla tukitoimilla. Oppilaan tuen toteuttaminen suunnitellaan niin, että ryhmäkohtaisten tukimuotojen ja oppilaskohtaisten tukitoimien vaikutus koulupäivän pituuteen on perusopetuslain ja -asetuksen mukainen, eikä aiheuta oppilaalle tarpeetonta kuormitusta.

Opetuksen järjestäjä tekee suunnitelmaan perustuvan hallintopäätöksen oppilaalle tarjottavasta oppilaskohtaisesta tuesta. Tuen toteutumista seurataan ja arvioidaan, ja tuen tarpeen muuttuessa tehdään uusi hallintopäätös.

Ryhmäkohtaisilla tukimuodoilla tai oppilaskohtaisilla tukitoimilla ei voi poiketa perusopetuksen oppimäärästä eikä paikallisen opetussuunnitelman mukaisista tavoitteista. Oppilaalla on aina oikeus saada opetusta sen mukaan, mitä vuosiviikkotuntien määrästä säädetään.

Jos perusopetuksen oppimäärästä tai sisällöistä on tarpeen poiketa tietyn oppiaineen osalta oppilaan heikon suoriutumisen vuoksi, se on mahdollista ainoastaan silloin, kun oppilas on jo saanut muiden tukimuotojen ja -toimien lisäksi kyseisessä oppiaineessa oppilaskohtaisena tukitoimena erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antamaa

opetusta pienryhmässä tai erityisluokassa.

Oppilaan oppimäärän rajaaminen tulee kysymykseen vasta silloin, kun oppilas ei tukitoimista huolimatta saavuta välttävää arvosanaa (5). Oppimäärän rajaamisen tarpeesta tehdään luotettava arviointi opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Arviointiin tulee sisältyä dokumentaatio siitä, millä tavalla perusopetuksen oppimäärän tavoitteista ja sisällöistä poikkeamisen tarve on todettu. Arvioinnin tukena voidaan käyttää eri asiantuntijoiden lausuntoja. Asiasta tehdään tukea koskeva hallintopäätös, joka on perusteltava. Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä mahdolliset muut tiedot ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset.

Perusopetuslain lisäksi oppilas- ja opiskelijahuoltolain tarkoituksena on edistää oppilaiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia sekä osallisuutta ja ehkäistä koulunkäyntiin ja oppimiseen liittyvien ongelmien syntymistä. Opiskeluhuollolla tarkoitetaan oppilaan hyvän oppimisen sekä hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä ylläpitävää toimintaa kouluyhteisössä. Ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä toteutettava ja koko kouluyhteisöä tukeva yhteisöllinen opiskeluhuolto on keskeinen koulunkäynnin ja osallistumisen tukemisen muoto, jolla vaikutetaan koko yhteisön toimintakulttuuriin.

Yhteisöllinen opiskeluhuolto on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien ammattilaisten yhteinen tehtävä. Lisäksi opiskeluhuoltopalvelut ja monialainen yksilökohtainen opiskeluhuolto tukevat oppilaiden yksilöllisiä oppimisen, hyvinvoinnin ja terveyden tarpeita sekä sosiaalisten ja psyykkisten valmiuksien kehittymistä. Mikäli koulun työntekijä arvioi oppilaan tarvitsevan muuta kuin perusopetuslain mukaista oppimisen ja koulunkäynnin tukea, tulee hänen toimia sen mukaan, mitä säädetään velvollisuudesta opiskeluhuoltopalveluihin ohjaamisesta oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa.

Opiskeluhuollosta määrätään tarkemmin luvussa 8.

7.2 Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt

Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt koskevat kaikkea perusopetuksen toimintaa. Ne ovat keskeinen osa koulun toimintakulttuuria, joka antaa edellytykset kaikkien oppilaiden osallisuuteen, oppimiseen ja koulunkäynnin tukeen. Koulun toiminnassa ja opetusjärjestelyissä huomioidaan saavutettavuus ja esteettömyys. Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt luovat pohjan laadukkaalle perusopetukselle, ryhmäkohtaisille tukimuodoille ja oppilaskohtaisille tukitoimille. Opetuksen järjestäjä vastaa siitä, että oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt resursoidaan, suunnitellaan, toteutetaan ja niiden vaikuttavuutta arvioidaan osana koulun toimintaa.

Opettajien keskinäinen yhteistyö, opettajien yhteistyö moniammatillisten ja monialaisten toimijoiden kanssa sekä yhteistyön mahdollistavat rakenteelliset ratkaisut ovat tärkeitä oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyjen suunnittelussa ja toteuttamisessa. Yhteiseen suunnitteluun ja toteutukseen tulee varata riittävästi aikaa.

Oppimisen edellytyksiä tukevilla opetusjärjestelyillä tarkoitetaan

- oppilaiden erilaiset tarpeet ja edellytykset huomioon ottavaa opetuksen järjestämistä ja opetuksen eriyttämistä
- eri oppiaineiden ja tiedonalojen kieltä avaavaa kielitietoista opetusta
- opetusryhmien muodostamista siten, että opetuksen tavoitteet voidaan saavuttaa
- pedagogisia ratkaisuja, joilla tukea tarvitsevien oppilaiden lisäksi huomioidaan myös oppilaat, jotka etenevät opinnoissaan tavoitekokonaisuuksittain
- opettajan kykyä huomioida riittävästi opetusryhmän tarpeet ja vahvuudet
- oppilaiden kanssa työskentelevien koulunkäynninohjaajien ja muun henkilöstön hyödyntämistä oppilaiden koulunkäynnin ja opetukseen osallistumisen tukena.

Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt edellyttävät perusopetuksen kokonaisuuden tavoitteellista ja suunnitelmallista johtamista, arviointia ja kehittämistä.

7.3 Ryhmäkohtaiset tukimuodot ja niiden tavoitteet sekä järjestäminen

Ryhmäkohtaisilla tukimuodoilla tarkoitetaan kaikkia oppilaita koskevia ryhmäkohtaisia järjestelyjä. Näitä ovat opettajan antama yleinen tukiopetus, opettajan antama opetuskielen tukiopetus ja erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä. Opetuksen järjestäjän tulee varata ryhmäkohtaisten tukimuotojen toteuttamiseen lukuvuosittain opetussuunnitelmaan perustuvassa suunnitelmassa yhteensä vähintään 0,122 opetustuntia viikossa koulun oppilasta kohden.

Ryhmäkohtaisia tukimuotoja tarjotaan suunnitelmallisesti koko lukuvuoden ajan osana koulun perustoimintaa oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyiden lisänä. Ryhmäkohtaisia tukimuotoja voidaan tarjota erilaisin tarkoituksenmukaisin ryhmittelyin esimerkiksi samanaikais- ja yhteisopetuksena. Ryhmäkohtaiset tukimuodot mahdollistavat myös vertaisoppimisen.

Ryhmäkohtaisten tukimuotojen toteuttamisessa opettajien tulee tehdä suunnitelmallista yhteistyötä. Ryhmäkohtaisia tukimuotoja suunniteltaessa ja toteuttaessa voidaan hyödyntää esimerkiksi erityisopettajan konsultaatiota. Ryhmäkohtaiset tukimuodot ovat ensisijaisia tukimuotoja ja kaikkien oppilaiden oikeus, eikä niistä tehdä oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevaa suunnitelmaa tai tukea koskevaa päätöstä. Ryhmäkohtaiset tukimuodot toteutetaan ensisijaisesti joustavasti ryhmämuotoisesti. Ryhmän kokoa ei ole rajattu.

Opettajan antama yleinen tukiopetus

Yleinen tukiopetus vahvistaa opetuksen ja kasvatuksen tavoitteiden saavuttamista perusopetuksessa. Yleinen tukiopetus on opittaviin asioihin tutustumista etukäteen tai opitun vahvistamista ja kertaamista. Yleisellä tukiopetuksella pyritään ehkäisemään vaikeuksia ennakolta ja varmistamaan opittavien asioiden ymmärtäminen sekä opintojen eteneminen. Sillä voidaan vastata myös oppilaan poissaoloista johtuviin lyhytaikaisiin tuen tarpeisiin.

Yleisen tukiopetuksen tavoitteet ja sisältö

Yleisen tukiopetuksen tavoitteena on auttaa oppilasta saavuttamaan oppimisen tavoitteet sekä edistymään opinnoissaan. Osana yleistä tukiopetusta oppilaalle opetetaan oppimaan oppimisen taitoja, oppimisstrategioita ja opiskelutapoja, jotka tukevat hänen oppimistaan. Yleinen tukiopetus voi kohdistua kaikkiin oppiaineisiin ja sillä voidaan tukea myös laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Yleisen tukiopetuksen järjestäminen

Yleistä tukiopetusta voidaan antaa oppituntien yhteydessä, erillisinä lisätunteina, pienemmässä ryhmässä tai henkilökohtaisena ohjauksena. Yleistä tukiopetusta annetaan oppilaan työjärjestyksen mukaisten oppituntien aikana, joihin tuen tarve liittyy. Opetusta voidaan antaa myös oppituntien ulkopuolella huomioiden koulupäivien pituuden enimmäismäärät.

Yleistä tukiopetusta antaa ensisijaisesti opetusryhmästä vastuussa oleva luokan- tai aineenopettaja. Yleistä tukiopetusta voi antaa myös muu opettaja. Samanaikais- ja

yhteisopetusta voidaan käyttää yleisen tukiopetuksen toteuttamisessa. Opettajien yhteistyö yleisen tukiopetuksen suunnittelussa, toteutuksessa ja sen vaikuttavuuden arvioinnissa on tärkeää.

Opettajan antama opetuskielen tukiopetus

Opetuskielen tukiopetus kohdistuu ensisijaisesti opetuskielen taidon ja eri tiedonalojen tekstitaitojen vahvistamiseen. Sitä annetaan oppilaille, joilla ei ole riittävää opetuskielen taitoa perusopetuksen oppimäärän suorittamiseksi. Opetuskielen tukiopetus on kielitietoista opetusta, joka tukee oppilaita eri oppiaineiden tekstien lukemisessa, niiden ymmärtämisessä ja tulkitsemisessa sekä omassa tuottamisessa. Opetus kohdistuu oppiaineen kieleen ja sisältöön samaan aikaan.

Opetuskielen tukiopetuksen tavoitteet ja sisältö

Opetuskielen tukiopetuksen tavoitteena on oppilaiden opetuskielen taidon vahvistaminen, mikä tukee oppilaiden osallistumista opetukseen ja opinnoissa etenemistä. Opetuskielen tukiopetuksessa keskitytään kullekin oppiaineelle ominaisten tekstien yhteiseen tarkasteluun, tekstien tyypillisten piirteiden löytämiseen ja opiskelun edellyttämien tekstien ohjattuun tuottamiseen sekä oppiainekohtaisen sanavaraston vahvistamiseen.

Opetuskielen tukiopetuksen järjestäminen

Opetuskielen tukiopetus järjestetään pedagogisesti tarkoituksenmukaisesti siten, että mahdollisimman moni oppilas voi hyötyä siitä. Sitä voidaan antaa oppilaiden työjärjestyksen mukaisten oppituntien aikana samanaikais- ja yhteisopetuksena tai pienemmässä ryhmässä, jolloin opetuskielen tukiopetusta tarvitsevat oppilaat voivat olla eri tilassa toisen opettajan kanssa. Opetusta voidaan antaa myös oppituntien ulkopuolella huomioiden koulupäivien pituuden enimmäismäärät.

Opetuskielen tukiopetusta antaa ensisijaisesti opetusryhmästä vastuussa oleva luokan-

tai aineenopettaja. Opetuskielen tukiopetusta voi antaa myös muu opettaja. Opettajien yhteistyö opetuskielen tukiopetuksen suunnittelussa, toteutuksessa ja sen vaikuttavuuden arvioinnissa on tärkeää.

Erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä

Erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä järjestetään siten, että se tukee ja täydentää muuta opetusta ja mahdollistaa oppilaiden tarpeiden huomioimisen osana opetusryhmän opetusta. Se on ensisijaisesti ryhmäkohtainen tukimuoto, ja sitä ei kohdenneta yksittäisen oppilaan vaan tietyn oppilasryhmän tai koko opetusryhmän oppimisen tuen tarpeiden mukaisesti. Erityisopettajan antamaan opetukseen muun opetuksen yhteydessä voi liittyä myös erityisopettajan konsultaatiota, joka kohdentuu kyseisen luokan tai ryhmän kanssa toimiville opettajille ja muulle henkilöstölle.

Erityisopettajan antaman opetuksen järjestäminen muun opetuksen yhteydessä

Erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä voidaan järjestää samanaikais- ja yhteisopetuksena yhdessä opetusryhmää opettavan opettajan kanssa niin, että erityisopettaja työskentelee samassa luokkatilassa tai siirtyy pienemmän ryhmän kanssa toiseen tilaan. Opettajat jakavat opetustehtävät keskenään ja suunnittelevat opetuksen yhdessä, jolloin erityisopettaja voi tukea oppilaita muun opetuksen yhteydessä. Oppilasta opettavat opettajat arvioivat yhdessä oppilaan työskentelyä, oppimista, osaamista ja käyttäytymistä. Ryhmäkohtaiset tukimuodot järjestetään ja niitä muutetaan tarvittaessa oppilaiden tuen tarpeiden mukaisesti.

7.4 Oppilaskohtaiset tukitoimet

Oppilaalla on oikeus saada oppilaskohtaisia tukitoimia viipymättä, jos ryhmäkohtaiset tukimuodot eivät riitä tukemaan hänen oppimistaan tai koulunkäyntiään ja hän tarvitsee säännöllisiä tukitoimia. Oppilaskohtaisia tukitoimia ovat erityisopettajan opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä, erityisopettajan tai erityisluokanopettajan opetus pienryhmässä, erityisluokanopettajan opetus erityisluokassa ja perusopetuslain 31 §:n 1 momentin nojalla oppilaalle annettavat oppilaskohtaiset tulkitsemis- ja avustajapalvelut sekä apuvälineet. Oppilaan oppimista ja koulunkäyntiä voidaan samanaikaisesti tukea sekä ryhmäkohtaisilla tukimuodoilla että oppilaskohtaisilla tukitoimilla.

Oppilaskohtaisten tukitoimien tarpeen arviointi käynnistyy, kun oppilasta opettavat opettajat toteavat, että ryhmäkohtaiset tukimuodot eivät riitä tukemaan oppilaan oppimista ja koulunkäyntiä. Oppilas ja hänen huoltajansa voivat myös tuoda esiin havaintonsa ryhmäkohtaisten tukimuotojen riittävyydestä.

Myös silloin, jos oppilaskohtaisten tukitoimien tarve on niin ilmeinen, että oppilasta ei perusopetuksen alkaessa voida riittävästi tukea ryhmäkohtaisilla tukimuodoilla, voidaan oppilaskohtaisten tukitoimien tarpeen arviointi aloittaa poikkeuksellisesti jo ennen perusopetuksen alkamista. Oppilaskohtaisista tukitoimista tehdään tuen tarpeen arviointiin perustuva suunnitelma sekä hallintopäätös.

Oppilaskohtaiset tukitoimet perustuvat oppilaan yksilöllisiin tarpeisiin ja niitä annetaan säännöllisesti ja pitkäkestoisesti. Oppilaskohtaiset tukitoimet järjestetään oppilaan etu

huomioon ottaen ensisijaisesti oppilaan omassa koulussa. Oppilaskohtaisten tukitoimien toteuttaminen edellyttää opettajien välistä yhteistyötä sekä tarvittaessa konsultaatiota esimerkiksi erityisopettajan ja muun henkilöstön kanssa.

Perusopetuslain mukaiset oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt, ryhmäkohtaiset tukimuodot ja oppilaskohtaiset tukitoimet kohdentuvat oppimisen ja koulunkäynnin tukemiseen, eivätkä korvaa sosiaali- ja terveyspalveluja.

Oppilaskohtaisen tuen tarpeen arviointi

Oppilaskohtaisen tuen tarpeen arvioinnissa tulee selvittää ja kuvata oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin tuen tarve, opintojen etenemisen tilanne, käytössä olleet ryhmäkohtaiset tukimuodot sekä ne tukitoimet, jotka parhaiten tukevat oppilaan edun mukaisesti hänen oppimistaan. Opetuskielen oppimisen varhainen vaihe, poissaolot,

motivaation puute tai puutteellinen opiskelutekniikka eivät voi lähtökohtaisesti olla peruste oppilaskohtaiselle tuen tarpeelle. Myös käyttäytymisellä reagoivien oppilaiden tukemiseksi käytetään ensisijaisesti ryhmäkohtaisia tukimuotoja. Oppilasta voidaan tukea myös oppilaskohtaisilla tukitoimilla, jos se on oppilaan edun mukaista. Osana arviointia selvitetään myös tarve oppimäärästä tai paikallisen opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamiselle.

Tuen tarpeen arvioinnin tekevät oppilaan opettajat. Jos oppilaan tuen tarpeen arviointi vaatii monialaista osaamista, osallistuvat tukitoimien tarpeen arviointiin tarvittaessa opettajien lisäksi opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaiset tai muut asiantuntijat. Oppilaan omat näkökulmat ja ajatukset tulee selvittää ja ottaa huomioon hänen ikänsä ja kehityksensä edellyttämällä tavalla. Oppilaan huoltajalle edustajalle on annettava mahdollisuus osallistua tuen tarpeen arviointiin.

Moniammatillinen ja -alainen yhteistyö voi tukea oppilaskohtaisten tukitoimien arvioimista, mutta se ei ole edellytys hallintopäätöksen tekemiselle tai tuen toteuttamiselle, ellei oppilaan etu ja tuen tarve sitä edellytä. Oppilaskohtaisten tukitoimien arviointiin perustuva tukea koskeva hallintopäätös ei voi perustua pelkkään lääketieteelliseen arvioon, eivätkä opetuksen järjestäminen, opetus tai oppilaskohtaiset tukitoimet korvaa sellaisia palveluja, joista järjestämisvastuussa on joku muu kuin opetuksen järjestäjä.

Tuen tarpeen arvioinnissa on tilanteen vaatiessa mahdollista hyödyntää myös muuta kuin oman koulun erityisopettajan konsultaatiota. Esimerkiksi opetussuunnitelman oppimäärän sisällöistä tai tavoitteista poikkeaminen on oppilaan perusoikeuksiin puuttuva toimenpide, jolloin on suositeltavaa hyödyntää laajemmin monialaista yhteistyötä tai mahdollisia lausuntoja oppilaan edun mukaisesta toimintatavasta. Arvioinnissa voidaan käyttää esimerkiksi myös niiden opetuksen järjestäjien konsultaatiota, joiden osalta opetus- ja kulttuuriministeriö on päättänyt velvollisuudesta huolehtia opetukseen liittyvistä kehittämis-, ohjaus- ja tukipalveluista sekä perusopetuslain mukaista sairaalaopetuksen konsultaatiopalvelua.

Oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma

Oppilaskohtaisen tuen tarpeen arvioinnin pohjalta on laadittava oppilaskohtaisen tuen

toteuttamista koskeva suunnitelma. Suunnitelman laativat oppilaan opettajat yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajansa tai kanssa. Suunnitelman laatiminen on kuitenkin mahdollista myös niissä tilanteissa, joissa yhteistyölle on esimerkiksi huoltajasta johtuva este.

Suunnitelmasta on käytävä ilmi

- perustelut sekä mahdolliset muut tiedot ja selvitykset tukitoimien tarpeesta
- tuen tarpeen arviointiin perustuvien tukitoimien toteuttaminen ja seuranta
- oppimista tukevat pedagogiset ratkaisut
- opinnoissa eteneminen
- mahdollinen tarve perusopetuslain 20 h §:ssä tarkoitetusta oppimäärästä tai paikallisen opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamiselle ja oppilaskohtaiset tavoitteet ja sisällöt, opinnoissa eteneminen sekä oppilaan oppimisen arviointi
- mahdollinen perusopetuslain 20 i §:n mukainen tarve opetuksen järjestämiseksi oppilaalle, jolla on oppimiskykyyn vaikuttava vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite
- toiminta-alueittain opiskelevan oppilaan oppilaskohtaiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt, opinnoissa eteneminen sekä oppilaan oppimisen arviointi kullekin toiminta-alueelle.

Suunnitelman toteutumista ja tukitoimien riittävyyttä on arvioitava aina, kun oppilaan tarpeet sitä edellyttävät, kuitenkin vähintään kerran lukuvuodessa tai useammin, jos oppilaan tarpeet sitä edellyttävät. Suunnitelma on salassa pidettävä asiakirja.

Tukea koskeva päätös

Opetuksen järjestäjän on tehtävä tukea koskeva hallintopäätös oppilaalle annettavista oppilaskohtaisista tukitoimista. Päätöksestä tulee käydä ilmi oppilaskohtaiset tukitoimet oppilaan tarpeen mukaisesti

- erityisopettajan opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä
- erityisopettajan tai erityisluokanopettajan opetus pienryhmässä
- erityisluokanopettajan opetus erityisluokassa
- tulkitsemispalvelut
- avustajapalvelut
- apuvälineet

Lisäksi tukea koskeva päätös on tehtävä perusopetuksen oppimäärästä tai paikallisen opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisesta. Perusopetuksen järjestämisestä oppilaalle oppimiskykyyn vaikuttavan vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen perusteella tehdään päätös perusopetuslain 20i §:n perusteella. Hallintopäätös on tehtävä kaikissa edellä mainituissa tilanteissa oppilaskohtaisen tuen tarpeen arvioinnin ja sen perusteella laaditun tuen toteuttamista koskeva suunnitelman mukaisesti ilman aiheetonta viivytystä. Ennen päätöksen tekemistä opetuksen järjestäjän on kuultava oppilasta ja hänen huoltajaansa.

Opetuksen järjestäjä voi tehdä myönteisen tai kielteisen päätöksen arviointiin

perustuvan suunnitelman pohjalta. Mikäli päätös tarkoittaa oppilaan koulupaikan vaihtumista, siitä tehdään erillinen hallintopäätös. Tukea koskeva päätös voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana. Jos kunta ei järjestä oppilaskohtaisia tukitoimia tai perusopetusta oppilaalle oppimiskykyyn vaikuttavan vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen perusteella niistä tukea koskevan päätöksen tekee oppilaan asuinkunta.

Tukea koskevaan päätökseen ei kirjata kuvauksia tukitoimista tai niiden toteuttamisesta, jotka on kuvattu oppilaskohtaisessa tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa. Mikäli oppilaan tilanne ja tuen tarve muuttuvat oleellisesti, on tehtävä uusi tukea koskeva päätös. Oppilaan huoltajaa on kuultava tukea koskevaa päätöstä tehtäessä.

Oppilaskohtaisia tukitoimia saavan oppilaan oppiminen, osaaminen, työskentely ja käyttäytyminen arvioidaan arviointia koskevien yleisten periaatteiden mukaisesti, ellei oppilaalle ole tehty hallintopäätöstä perusopetuksen oppimäärän tavoitteista ja sisällöstä poikkeamisesta, tai jos oppilaalle on tehty hallintopäätös toiminta-alueittain järjestettävästä opetuksesta.

Erityisopettajan antama opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä

Säännöllisellä erityisopettajan antamalla opetuksella osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä tarkoitetaan erityisopettajan kelpoisuuden omaavan opettajan antamaa opetusta. Sitä voidaan toteuttaa oppilaan omassa opetusryhmässä muun opetuksen yhteydessä tai siitä erillään. Säännöllisyydellä tarkoitetaan pitkäkestoista, esimerkiksi lukukauden tai - vuoden pituista jaksoa.

Opetuksen lähtökohtana ovat oppilaan yksilölliset tarpeet. Erityisopettajan antamaa opetusta osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä voidaan toteuttaa myös pienryhmässä oppilaan omasta opetusryhmästä erillään. Tällöin pienryhmällä tarkoitetaan ryhmää, jonka koko on paikallisesti opetuksen järjestäjän päätettävissä. Tarvittaessa erityisopettajan antamaa opetusta muun opetuksen yhteydessä voidaan antaa myös yhdelle oppilaalle.

Erityisopettajan antama opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä tarkoittaa, että esimerkiksi yhden oppiaineen opetustunneista alle puolet on erityisopettajan antamaa opetusta joko muun opetuksen yhteydessä tai pienryhmässä. Tukea koskeva arvio, suunnitelma ja hallintopäätös on tehtävä oppilaalle annettavasta erityisopettajan antamasta opetuksesta osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä oppilaskohtaisena tukitoimena.

Erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antama yhden tai useamman oppiaineen opetus pienryhmässä.

Oppilaskohtaisena tukitoimena erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antama opetus yhdessä tai useammassa oppiaineessa tarkoittaa yhden tai useamman oppiaineen opetus enemmän kuin puolet tai kokonaan pienryhmässä. Tällöin oppilaan katsotaan oppimisvalmiuksistaan tai oppimisen edellytyksistään johtuen hyötyvän erityisopettajan tai eritysluokanopettajan antamasta opetuksesta pienryhmässä yhden tai useamman oppiaineen opetuksessa. Tukea koskeva arvio, suunnitelma ja hallintopäätös on tehtävä oppilaalle annettavasta erityisopettajan tai

erityisluokanopettajan antamasta yhden tai useamman oppiaineen opetuksesta enemmän kuin puolet tai kokonaan pienryhmässä oppilaskohtaisena tukitoimena.

Erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antama yhden tai useamman oppiaineen opetus pienryhmässä ainoana oppilaskohtaisena tukitoimena ei ole riittävä peruste perusopetuksen oppimäärästä tai paikallisen opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamiselle.

Yhden opettajan opettama opetusryhmät muodostetaan siten, että ryhmässä on enintään viisi oppilasta, jotka saavat erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antamaa yhden tai useamman oppiaineen opetusta pienryhmässä tai erityisluokassa oppilaskohtaisena tukitoimena. Viiden oppilaan enimmäismäärä voidaan ylittää tilapäisesti.

Erityisluokanopettajan antama opetus erityisluokassa

Oppilaskohtaisena tukitoimena oppilaan opetuksen järjestäminen erityisluokassa tarkoittaa sitä, että oppilas saa erityisluokanopettajan antamaa opetusta erityisluokassa. Osa opetuksesta voidaan toteuttaa inklusiivisten periaatteiden mukaisesti yhteistyössä niin, että oppilaan osallistuminen muiden opetusryhmien opetukseen on mahdollista. Yhden opettajan opettamat opetusryhmät muodostetaan siten, että ryhmässä on enintään viisi oppilasta, jotka saavat oppilaskohtaisena tukitoimena erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antamaa opetusta pienryhmässä tai erityisluokassa. Viiden oppilaan enimmäismäärä voidaan ylittää tilapäisesti.

Tukea koskeva arvio, suunnitelma ja hallintopäätös on tehtävä oppilaalle annettavasta erityisluokanopettajan antamasta opetuksesta erityisluokassa.

Erityisluokanopettajan antama opetus erityisluokassa ainoana oppilaskohtaisena tukitoimena ei ole riittävä peruste perusopetuksen oppimäärästä tai paikallisen opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamiselle. Erityisluokanopettajan opetusryhmässä erityisluokassa saa olla enintään kymmenen oppilasta, mutta enimmäiskoko voidaan ylittää tilapäisesti.

Tulkitsemispalvelut

Tulkitsemispalveluilla tarkoitetaan viittomakielellä tai muilla kommunikaatiomenetelmillä oppilaille annettavia tulkitsemispalveluita. Oikeus tulkitsemispalveluun on oppilailla, joilla on kuulovamma, näkövamma tai puhevamma, ja jotka tarvitsevat palvelua perusopetukseen osallistumiseksi. Tulkitsemispalvelut järjestetään oppilaan tarpeiden mukaan.

Tukea koskeva arvio, suunnitelma ja hallintopäätös on tehtävä oppilaalle annettavista tulkitsemispalveluista. Tulkitsemispalvelut ainoana oppilaskohtaisena tukitoimena eivät ole riittävä peruste perusopetuksen oppimäärästä tai paikallisen opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamiselle. Tulkitsemispalveluita ainoana oppilaskohtaisena tukitoimena saava oppilas ei vaikuta opetusryhmän kokoon.

Oppilaskohtaiset avustajapalvelut

Oppilaskohtaisilla avustajapalveluilla tarkoitetaan opetukseen osallistumisen edellyttämiä avustajapalveluita tilanteissa, joissa muut osana koulun perustoimintaa järjestettävät oppimista tukevat opetusjärjestelyt ja mahdollinen ryhmäkohtainen koulunkäynninohjaaja eivät tue riittävästi oppilaan perusopetuksen oppimäärän ja paikallisen opetussuunnitelman tavoitteiden saavuttamista. Opetuksen järjestäjällä on mahdollisuus huolehtia avustajapalvelujen järjestämisestä henkilökohtaisen järjestämisen lisäksi myös luokkakohtaisten avustajapalvelujen avulla. Perusopetuslain 3 §:n ja 31 §:n säännökset edellyttävät kuitenkin, että oppilaan yksilölliset tarpeet selvitetään riittävällä tavalla siten, että opetus ja sen edellyttämät palvelut tulevat järjestetyiksi hänen edellytystensä mukaisesti.

Avustajapalveluiden käyttäminen ainoana oppilaskohtaisena tukitoimena eivät ole riittävä peruste perusopetuksen oppimäärästä tai paikallisen opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamiselle. Tukea koskeva arvio, suunnitelma ja hallintopäätös on tehtävä oppilaalle annettavista avustajapalveluista. Oppilaalla ja hänen huoltajallaan on oikeus saada oppilaskohtaisia avustajapalveluita koskevasta asiasta hallintolaissa hallintopäätökselle asetetut vaatimukset täyttävä valituskelpoinen päätös.

Avustamispalveluita ainoana oppilaskohtaisena tukitoimena saava oppilas ei vaikuta opetusryhmän kokoon.

Apuvälineet

Tulkitsemis- ja avustajapalvelujen lisäksi oppilaskohtaisia tukitoimia tarvitsevalle oppilaalle turvataan myös opetukseen osallistumisen edellyttämät tarpeelliset apuvälineet, joiden avulla tuetaan oppilaan mahdollisuuksia saavuttaa perusopetuksen oppimäärä ja paikallisen opetussuunnitelman tavoitteet. Apuvälineet voidaan oppilaan tarpeiden mukaan järjestää hänen käyttöönsä ryhmä-, koulu- tai luokkakohtaisesti. Luonteeltaan oppimäärän suorittamiseen ja opetukseen osallistumiseen tarkoitetut ja siten opetusvälineisiin rinnastettavat apuvälineet voidaan tarvittaessa järjestää myös henkilökohtaisesti.

Oppilaskohtaisena tukitoimena oppilaalle ei järjestetä lääkinnälliseen kuntoutukseen kuuluvia koulussa ja muissa elämäntilanteissa tarvittavia apuvälineitä. Niihin oppilaalla on oikeus lääkinnällisestä kuntoutuksesta annetun asetuksen mukaisesti. Oppilaskohtaisten tukitoimien toteuttamisessa tulee tehdä opettajien ja muun henkilöstön välistä yhteistyötä, ja se voi edellyttää esimerkiksi erityisopettajan konsultaatiota. Tukitoimien suunnittelussa voidaan tarvittaessa hyödyntää myös muiden asiantuntijoiden konsultaatiota. Tästä päätetään opetuksen järjestäjän ohjeiden mukaisesti. Tukea koskeva arvio, suunnitelma ja hallintopäätös on tehtävä opetukseen osallistumisen edellyttämistä apuvälineistä.

Oppilaan apuvälineiden käyttö ainoana oppilaskohtaisena tukitoimena ei vaikuta opetusryhmän kokoon.

7.5 Perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista poikkeaminen

Perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisessa on kyse oppilaan perusoikeuksien rajaamisesta. Perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista voidaan poiketa kolmella tavalla. Nämä ovat opinnoissa eteneminen tavoitekokonaisuuksittain, oppiaineen oppimäärän rajaaminen sekä tilapäinen vapauttaminen oppimäärän opiskelusta terveydellisistä syistä. Opinnoissa eteneminen tavoitekokonaisuuksittain kuvataan luvussa 5.4.3.

Oppiaineen oppimäärän rajaaminen

Oppiaineen oppimäärän rajaaminen tehdään vasta silloin, jos oppilas ei ryhmäkohtaisista tukimuodoista ja oppilaskohtaisista tukitoimista huolimatta kykene suoriutumaan hyväksytysti (arvosana välttävä (5)) perusopetuksen oppimäärästä ja opetussuunnitelman mukaisista tavoitteista. Perusopetuksen oppimäärää ja paikallisen opetussuunnitelman tavoitteita voidaan rajata vasta silloin, kun oppilas on saanut oppilaskohtaisena tukitoimena erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antamaa opetusta pienryhmässä tai erityisluokanopettajan antamaa opetusta erityisluokassa kyseisessä oppiaineessa. Perusopetuksen oppimäärän rajaaminen on viimesijainen keino. Opetuskielen oppimisen varhainen vaihe, poissaolot, motivaation puute, puutteellinen opiskelutekniikka tai käyttäytymisellä reagointi eivät voi lähtökohtaisesti olla peruste oppimäärän rajaamiselle.

Oppiaineen oppimäärän rajaaminen merkitsee oppilaan oppimiselle asetettavan tavoitetason määrittelemistä hänen edellytystensä mukaiseksi. Oppimäärän rajaaminen tehdään karsimalla oppilaskohtaisesti paikallisen opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä. Tavoitteiden tulee kuitenkin olla oppilaalle riittävän haasteellisia.

Oppiaineen oppimäärän tai opetussuunnitelman tavoitteiden rajaaminen edellyttävät ajantasaista ja tuen tarpeen osalta päivitettyä perusopetuslain 20 d §:n mukaista arviointia, 20 e §:n mukaista suunnitelmaa ja 20 f §:n mukaista päätöstä. Koska opetussuunnitelman oppimäärän sisällöistä tai tavoitteista poikkeaminen on oppilaan perusoikeuksiin puuttuva toimenpide, on suositeltavaa hyödyntää monialaista yhteistyötä tai mahdollisia lausuntoja oppilaan edun mukaisesta toimintatavasta.

Opetuksen järjestäjän on tehtävä kirjallinen päätös perusopetuslain 20 h §:ssä säädetystä perusopetuksen oppimäärästä ja opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisesta. Päätös tulee tehdä ilman aiheetonta viivytystä. Ennen päätöksen tekemistä on kuultava oppilasta ja tämän huoltajaa. Huoltajalle tulee antaa tietoa oppimäärän rajaamisen vaikutuksista oppilaan jatko-opintokelpoisuuteen perusopetuksen jälkeen.

Mikäli oppilaan tilanteessa ja tuen tarpeessa tapahtuu oleellisia muutoksia, on tehtävä uusi tukea koskeva hallintopäätös. Hallintopäätöksen tekemisestä on säädetty hallintolaissa.

Jos oppilaan kohdalla poiketaan perusopetuksen oppimäärästä tai tavoitteista, rajaamista koskevan päätöksen perusteena olevaan perusopetuslain 20 e §:n mukaiseen oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevaan suunnitelmaan tulee sisällyttää oppilaskohtaiset tavoitteet ja sisällöt, opinnoissa eteneminen sekä oppilaan arvioinnin

periaatteet. Suunnitelman laativat oppilasta opettavat opettajat yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa. Oppilaan osaaminen arvioidaan suunnitelmassa asetettujen tavoitteiden sekä luvussa 6 kuvattujen periaatteiden mukaisesti. Jos oppilaan perusopetuksen oppimäärää tai tavoitteita on rajattu, osaaminen arvioidaan suhteessa oppilaalle määriteltyihin tavoitteisiin. Arviointi on sanallista lukuun ottamatta päättöarviointia. Sanalliseen arvioon lisätään rajaamista ilmaiseva tähti (*). Sanallisessa arvioinnissa noudatetaan muilta osin summatiivisen arvioinnin linjauksia. Samoja periaatteita noudatetaan myös mahdollisessa väliarvioinnissa. Päättötodistukseen merkitään arvosana 5 *.

Suunnitelman toteutumista ja tukitoimien riittävyyttä on arvioitava tarpeen mukaan, kuitenkin vähintään kerran lukuvuodessa. Suunnitelmaa tulee tarkistaa useammin, jos oppilaan tarpeet sitä edellyttävät.

Oppilaan vapauttaminen oppiaineen oppimäärän suorittamisesta terveydellisistä syistä

Perusopetuksen oppimäärästä ja paikallisen opetussuunnitelman tavoitteista poiketaan myös silloin, kun oppilas vapautetaan tilapäisesti oppiaineen oppimäärän suorittamisesta terveydellisistä syistä. Tilapäisellä vapauttamisella oppiaineen oppimäärän suorittamisesta tarkoitetaan lyhytaikaista ja määräaikaista opetukseen osallistumattomuutta terveydellisistä syistä. Vapauttaminen voi koskea yksittäisen oppiaineen oppituntia viikoittain enintään neljän kuukauden ajan. Opetussuunnitelman oppimäärän sisällöistä tai tavoitteista poikkeaminen on oppilaan oikeuksiin puuttuva toimenpide, ja sen vuoksi on suositeltavaa hyödyntää monialaista yhteistyötä tai mahdollisia lausuntoja oppilaan edun mukaisesta toimintatavasta.

Oppilaan vapauttaminen oppiaineen oppimäärän suorittamisesta terveydellisistä syistä edellyttää ajantasaista ja tuen tarpeen osalta päivitettyä perusopetuslain 20 d §:n mukaista arviointia, 20 e §:n mukaista suunnitelmaa ja 20 f §:n mukaista päätöstä. Arviointiin perustuvasta suunnitelmasta tulee käydä ilmi oppilaan opiskelema oppimäärä ja siitä tehtävät poikkeamiset, oppilaan vuosiluokan mukaisesta tuntimäärästä poikkeaminen, oppilaskohtaiset tavoitteet ja sisällöt, opinnoissa eteneminen sekä oppilaan oppimisen arviointi. Opetuksen järjestäjän on tehtävä hallintopäätös perusopetuslain 20 h §:ssä säädetyistä perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisesta. Päätös tulee tehdä ilman aiheetonta viivytystä.

Ennen päätöksen tekemistä on kuultava oppilasta ja tämän huoltajaa. Mikäli oppilaan tilanteessa ja tuen tarpeessa tapahtuu oleellisia muutoksia, on tehtävä uusi hallintopäätös.

Jos tilapäinen vapauttaminen ei riitä oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin turvaamisen perusopetuksen oppimäärän suorittamisen edistämiseksi terveydellisistä syistä, sovelletaan perusopetuslain 20 i §:n mukaisesti järjestettävää opetusta opetuksen järjestämiseksi oppilaalle oppimiskykyyn vaikuttavan vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen perusteella.

7.6 Perusopetuksen järjestäminen oppilaalle, jolla on oppimiskykyyn vaikuttava vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite

Jos oppilaalle on tehty varhennettua oppivelvollisuutta koskeva päätös oppivelvollisuuslain 2 §:n 3 momentin perusteella ja hänen tuen tarpeensa jatkuu perusopetuksessa, oppilaalle tehdään tukea koskeva päätös. Tukitoimet sisältävät oppilaskohtaisia tukitoimia ja poikkeamista perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista. Mikäli oppilas ei kykene opiskelemaan oppiainejakoisen opetussuunnitelman mukaisesti, hänen osaltaan voidaan päättää toiminta-alueittain järjestettävästä opetuksesta. Päätös varhennetusta oppivelvollisuudesta tulee olla tehty ennen perusopetukseen siirtymistä yhteistyössä sekä varhaiskasvatuksen että esi- ja perusopetuksen asiantuntijoiden kanssa. Näin lapsen oppimisen polku muodostaa lapsen edun mukaisen jatkumon. Jos oppilaalla ilmenee perusopetuksen aikana oppimiskykyyn vaikuttava vamma, sairaus tai muu toimintakyvyn rajoite, joka olisi johtanut varhennettuun oppivelvollisuuteen, hänen opetuksensa voidaan järjestää perusopetuslain mukaisten tukitoimien avulla.

Tukitoimien tarpeen arviointi on tehtävä silloin, kun oppilaalla on oppimiskykyyn vaikuttava vamma, sairaus tai muu toimintakyvyn rajoite. Tällöin arvioidaan myös mahdollinen tarve opiskella toiminta-alueittain oppiainejakoisen opetussuunnitelman sijaan. Toiminta-alueittain järjestettävään opetukseen siirrytään vasta, kun oppilas ei oppimiskykyyn vaikuttavan vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen vuoksi eikä oppilaskohtaisista tukitoimista ja oppimäärien rajaamisesta huolimatta pysty opiskelemaan oppiaineittain.

Opetuksen järjestäjien rahoituksen perusteena olevat tuen tiedot tallennetaan valtakunnallisia opinto- ja tukirekistereitä koskevan lain nojalla Opetushallituksen kansalliseen opiskeluoikeuksien ja suoritusten keskitettyyn KOSKI-integraatiopalveluun. Tähän rekisteriin tulee myös viedä merkintä perusopetuslain 20 i §:n mukaisesta hallintopäätöksestä opetuksen järjestämisestä oppilaalle, jolla on vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite ja lisäksi tieto siitä, järjestetäänkö oppilaan opetus toiminta-alueittain vai oppiaineittain.

Oppilaalle laaditaan perusopetuslain 20 e §:n mukainen oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma opintojen etenemiseksi. Suunnitelmassa kuvataan oppilaskohtaisesti määritellyt perusopetuksen opetussuunnitelman tavoitteiden mukaiset, oppilaskohtaisesti määritellyt tavoitteet ja sisällöt, arvioinnin periaatteet sekä tukitoimien toteuttaminen ja seuranta. Suunnitelman laativat oppilasta opettavat opettajat yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa. Opetuksen järjestäjän on tehtävä kirjallinen hallintopäätös perusopetuslain 20 h §:ssä säädetystä tilapäisestä vapauttamisesta. Päätös tulee tehdä ilman aiheetonta viivytystä.

Oppilaalla, jolla on vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite, on oikeus kaikkiin ryhmäkohtaisiin tukimuotoihin ja oppilaskohtaisiin tukitoimiin. Tukitoimet järjestetään oppilaan edun mukaisesti ja ensisijaisesti oppilaan omassa koulussa. Moniammatillista ja -alaista yhteistyötä tulisi hyödyntää aina, kun arvioidaan tarvetta järjestää opetusta oppilaalle, jolla on vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite.

Monialainen ja -ammatillinen yhteistyö tai lääketieteellisen lausunnon tai tarkan diagnoosin saaminen päätöksen liitteeksi ei ole edellytys päätöksen tekemiselle tai tuen toteuttamiselle, elleivät oppilaan etu ja tuen tarve sitä edellytä.

Tuen toteuttamista koskeva suunnitelma, suunnitelman toteutuminen käytännössä ja tukitoimien riittävyys on arvioitava tarpeen mukaan, kuitenkin vähintään kerran lukuvuodessa. Suunnitelmaa tulee tarkistaa useammin, jos oppilaan tarpeet sitä edellyttävät.

Ennen hallintopäätöksen tekemistä on kuultava oppilasta ja tämän huoltajaa. Mikäli oppilaan tilanteessa ja tuen tarpeessa tapahtuu oleellisia muutoksia, on tehtävä uusi tukea koskeva hallintopäätös. Hallintopäätöksen tekemisestä on säädetty hallintolaissa.

Pidennetty oppivelvollisuus (voimassa 31.7.2026 saakka)

Jos perusopetuslaissa tarkoitetulle perusopetukselle säädettyjä tavoitteita ei lapsen vammaisuuden tai sairauden vuoksi ilmeisesti ole mahdollista saavuttaa yhdeksässä vuodessa, alkaa oppivelvollisuus vuotta aikaisemmin (pidennetty oppivelvollisuus). Oppivelvollisuus päättyy, kun oppivelvollinen täyttää 18 vuotta tai on tätä ennen hyväksytysti suorittanut toisen asteen tutkinnon.

Päätös pidennetystä oppivelvollisuudesta tehdään pääsääntöisesti ennen oppivelvollisuuden alkamista. Perusopetuslain 20 i § tulee voimaan 1.8.2026. Päätös erityisestä tuesta ja erityisen tuen henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS) ovat voimassa siihen saakka, kunnes ne on tarkistettu perusopetuslain 4 a luvun mukaiseksi 31.8.2026 mennessä. Ne erityisen tuen päätökset, jotka sisältävät myös päätöksen pidennetystä oppivelvollisuudesta, voidaan päivittää uuden lainsäädännön mukaisiksi 1.8.2026 alkaen.

7.7 Erikoissairaanhoidon potilaana olevan oppilaan opetus ja konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu

Erikoissairaanhoidossa olevan oppilaan opetus järjestetään ensisijaisesti oppilaan omassa koulussa. Kuitenkin jos oppilas on sairaalassa potilaana, sairaalan sijaintikunta on velvollinen järjestämään hänelle opetusta, jos se on oppilaan terveydentilan, pedagogisten erityistarpeiden ja hoitotoimenpiteiden kannalta perusteltua, eikä ole oppilaan edun mukaista järjestää opetusta muulla tavoin. Myös muut erikoissairaanhoidon toimintayksiköt voivat järjestää opetusta oppilaille, jotka ovat erikoissairaanhoidossa. Erikoissairaanhoidon potilaana olevan oppilaan opetuksesta ja konsultatiivisen sairaalaopetuspalvelun järjestämistä määrätään tarkemmin luvussa 5.

7.8 Tuen jatkumo siirtymävaiheissa, yhteistyö ja sujuva tiedonsiirto

Varhaiskasvatus, esiopetus ja perusopetus sekä toinen aste muodostavat lapsen ja nuoren kasvua ja oppimista tukevan jatkumon. Tätä vahvistetaan opetuksen ja koulutuksen järjestäjien sujuvalla tiedonsiirrolla. Yhteistyöllä vahvistetaan myös lasten ja huoltajien osallisuutta. Yhteistyön tulee olla suunnitelmallista. Yhteistyötä kehitetään ja arvioidaan opetuksen järjestäjän johdolla.

Tuen jatkumon varmistamiseksi on keskeistä riittävä tieto oppilaan saamasta tuesta ja

toimivista tukimuodoista ja tukitoimista. Mikäli lapsi on saanut lapsikohtaisia tukitoimia esiopetuksessa, tuen toteutumista ja vaikuttavuutta koskeva tieto huomioidaan lapsen siirtyessä perusopetukseen. Mikäli lapsella on esiopetuksessa ollut käytössä henkilökohtaisia apuvälineitä, hän on saanut lapsikohtaisia tulkitsemis- tai avustajapalveluita tai erityisopettajan opetusta säännöllisesti tai kokoaikaisesti pienryhmässä, tämä tulee huomioida lapsen siirtyessä perusopetukseen. Oppilaskohtaisten tukitoimien tarve arvioidaan siirtymävaiheessa, ja tuen toteuttaminen suunnitellaan yhteistyössä.

Oppivelvollisen oppilaan siirtyessä toisen koulutuksen järjestäjän koulutukseen aikaisemman koulutuksen järjestäjän on salassapitosäännösten estämättä viipymättä toimitettava oppivelvollisen koulutuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot uudelle koulutuksen järjestäjälle. Tavoitteena on, että opetuksen, oppimisen tuen, ohjauksen sekä yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestämisen kannalta keskeinen tieto siirtyy oppilaan siirtyessä. Yksilökohtaisen opiskeluhuollon tietojen siirtäminen edellyttää suostumusta. Tiedonsiirrossa noudatetaan voimassa olevia säännöksiä. Opetuksen järjestäjät vastaavat tiedonsiirron käytäntöjen luomisesta ja kehittämisestä.

7.9 Paikallisesti päätettävät asiat

Toteuttamisen periaatteet, yhteistyökäytännöt ja vastuut

Rehtorin vastuut

Rehtori luo puitteet ja edellytykset tarkoituksenmukaisen tuen käytännön toteutukselle. Hän vastaa myös olemassa olevien resurssien kohdentamisesta sekä siitä, että tukirakenteet on dokumentoitu koulun lukuvuosisuunnitelmaan. Rehtori päättää oppilaan tilapäisestä vapauttamisesta oppiaineen oppimäärän suorittamisesta, jos oppilas ei terveydellisistä syistä kykene oppiainetta opiskelemaan (PoL 628/1998 § 20h).

Lukuvuosisuunnitelman laatimisen ja tarkentamisen periaatteet ja vastuut

Rehtorit päättävät koulutuspäällikön johdolla tukitoimista ja rakenteellisista ratkaisuista sekä tuen toteuttamisen vastuista ja järjestelyistä.

Toiminta siirtymävaiheissa ja tiedonsiirtoon liittyvät käytännöt ja vastuut

Siirtymävaiheissa järjestetään palaveri. Palaverin kutsuu koolle varhaiskasvatuksen opettaja oppilaan siirtyessä varhaiskasvatuksesta esiopetukseen, esikoulun opettaja oppilaan siirtyessä esiopetuksesta 1. luokalle ja 7.–9. luokan koulu oppilaan siirtyessä 6. luokalta 7. luokalle. Oppilaan siirtyessä perusopetuksesta toiselle asteelle vastaanottava oppilaitos ottaa yhteyttä lähettävään kouluun. Siirtopalavereissa keskustellaan oppilaan koulunkäynnin tuen ja resurssin tarpeesta. On syytä huomata, että oppilaskohtaista oppilashuoltoa koskevien tietojen siirtäminen edellyttää suostumusta.

Siirtymävaiheiden välillä opettajat välittävät toisilleen tietoja. Luokanvalvoja, erityisopettaja ja luokanopettaja vastaavat oppilaan tuen tarpeesta ilmoittamisesta muille oppilasta opettaville opettajille.

Perusopetuksen ja esiopetuksen tuen yhteensovittamisen käytännöt

Lapsen/oppilaan tuen jatkuvuus turvataan ajantasaisella tiedonsiirrolla. Esiopetuksen lapsikohtainen tuki huomioidaan perusopetuksen alkaessa.

Pienryhmien koko ja muodostaminen

Kokoaikainen erityisluokkaopetus ja toiminta-alueittain järjestettävä opetus järjestään Harjurinteen koulussa ja Generalshagens skolassa sekä tarvittaessa Lovisavikens skolassa.

Lisäresursseja koskevat päätökset tekee koulutuspäällikkö.

Ryhmäkohtaisten tukimuotojen toteuttamisen ja riittävyyden arvioimisen paikalliset periaatteet, käytännöt ja vastuut

Kasvatus- ja sivistyslautakunta päättää koulujen vuosittaisen tuntikehyksen, johon myös tukiopetusresurssi sisältyy.

Erityisopettajien tiimi suunnittelee ja arvioi yhdessä koulun rehtorin kanssa koulukohtaista erityisopettajatarvetta lukuvuosittain. Koulutuspäällikkö päättää vuosittaisen koulunkäynninohjaajaresurssin kohdentamisesta kuultuaan rehtoreita.

Ryhmäkohtaisen tuen paikalliset periaatteet ja käytänteet arvioidaan toimintakertomuksessa.

Oppilaskohtaista tukea koskevan päätöksen valmistelun käytännöt ja vastuut sekä päätöksestä päättämisen vastuu

Oppilasta ja huoltajia on kuultava ennen kuin päätetään oppilaskohtaisista tukitoimista. Tukea arvioidaan ja suunnitellaan yhdessä oppilasta opettavien opettajien kanssa. Tarvittaessa mukaan kutsutaan opiskeluhuoltopalveluiden henkilöstöä ja muita toimijoita. Hallintopäätöksen oppilaskohtaisesta tuesta tekee koulutuspäällikkö.

Oppiaineen oppimäärästä sekä paikallisen opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisesta tehtävän päätöksen käytännön valmistelut ja vastuut sekä päättämisen käytännöt ja vastuut

Oppilasta ja huoltajia on kuultava ennen kuin tehdään päätös yhden tai useamman oppiaineen oppimäärästä tai paikallisen opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisesta. Poikkeamisen tarvetta arvioidaan ja poikkeamista suunnitellaan yhdessä oppilasta opettavien opettajien kanssa. Tarvittaessa mukaan kutsutaan opiskeluhuoltopalveluiden henkilöstöä ja muita toimijoita.

Hallintopäätöksen oppilaskohtaisesta tuesta tekee koulutuspäällikkö.

8 OPPILASHUOLTO

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaan koulutuksen järjestäjä on velvollinen laatimaan oppilashuoltosuunnitelman. Loviisan kaupungin oppilashuoltosuunnitelmaa nimitetään

opiskeluhuoltosuunnitelmaksi. Suunnitelma koskee esikoulua, perusopetusta ja lukiokoulutusta sekä valmistavaa opetusta.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaan koulutuksen järjestäjä on velvollinen laatimaan opiskeluhuoltosuunnitelman. Loviisan kaupungin opiskeluhuoltosuunnitelmaa nimitetään opiskeluhuoltosuunnitelmaksi. Suunnitelma koskee niin esiopetusta kuin perusopetusta ja lukiokoulutusta sekä valmistavaa opetusta.

Opiskeluhuollolla tarkoitetaan oppilaan hyvän oppimisen, psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa kouluyhteisössä. Opiskeluhuoltotyötä ohjaa lapsen ja nuoren edun ensisijaisuus ja hänen hyvinvointinsa edistäminen.
Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelman tarkoituksena on yhtenäistää koulujen ja lukioiden käytäntöjä.

Loviisalla ja Lapinjärvellä on yhteinen monialainen opiskeluhuollon ohjausryhmä. Sen tehtävänä on vastata opiskeluhuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista. Opiskeluhuoltosuunnitelma laaditaan yhteistyössä koulujen ja opiskeluhuoltopalvelujen henkilöstön, oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Hyvinvointialueella on terveydenhuoltolain mukainen yhteistyövelvoite koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelman valmistelussa. Opiskeluhuoltosuunnitelma liitetään kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan lastensuojelulain 12. §:n mukaisesti.

Suunnitelmassa kuvataan yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon toteuttamista Loviisassa.

- Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista
- Kouluyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhuollon edistämiseksi
- Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi koskien yksilökohtaista opiskeluhuoltoa
- Yhteistyön järjestäminen lasten, oppilaiden ja opiskelijoiden sekä heidän perheidensä, koulun henkilökunnan ja muiden lasten, oppilaiden ja opiskelijoiden hyvinvointia tukevien tahojen välillä.
- Opiskeluhuoltosuunnitelman liitteenä ovat
    - suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä
    - kriisisuunnitelma.

Opiskeluhuoltosuunnitelma sisältää opiskeluhuoltotyön tavoitteet ja keskeiset periaatteet sekä toimenpiteet opiskeluhuollon toteuttamiseksi ja seuraamiseksi sekä selostuksen opiskeluhuollon järjestämisen kannalta tärkeiden tietojen keräämisestä.

Loviisan kaupungin opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan:

- oppilaan ohjaaminen kouluterveydenhuolto, koulukuraattori- ja koulupsykologipalveluihin
- yksittäisen oppilaan tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän koolle kutsuminen, suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen
- opiskeluhuoltokertomusten laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltorekisterille

- tarvittavan opiskeluhuollon järjestäminen kurinpitotoimen tai oppilaan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä
- luokkien 1, 5 ja 8 opettajan antaman oppilaan laajan terveystarkastuksen kokonaistilannetta kuvaavan arvioinnin toimintakäytänteet
- oppilaan koulupäivän aikaisen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen toimintatavat

Opiskeluhuollon kokonaisuus

Opiskeluhuolto tukee lasten ja nuorten oppimista ja hyvinvointia koulun arjessa sekä edistää kodin ja koulun yhteistyötä. Yksilökohtaisella opiskeluhuollon palvelulla tarkoitetaan kuraattorin, psykologin ja terveydenhuollon palveluita, joita tarjotaan kaikissa Loviisan kouluissa. Yhteisöllinen opiskeluhuolto on ennaltaehkäisevää, moniammatillista ja koko yhteisöä tukevaa.

8.1 Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista

Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista kouluterveydenhuolto- sekä kuraattori- ja psykologipalveluista kootaan kultakin koululta. Tarpeet ilmoitetaan vuosittain hyvinvointialueelle. Arvioilla varmistetaan opiskeluhuoltopalvelujen riittävyys huomioiden oppilaiden ja kouluyhteisön tarpeet, terveystarkastusten ja henkilöstömitoitusten toteutuminen sekä palvelujen järjestäminen määräajassa.

Arvioon kokonaistarpeesta sisältyvät yksilökohtaisessa ja yhteisöllisessä opiskeluhuoltotyössä sekä opiskeluhuollon yhteistyössä tarvittavat resurssit. Kokonaistarpeen arviossa huomioidaan esimerkiksi kouluyksiköiden määrä ja koulujen oppilasmäärä sekä kunkin koulun erityispiirteet. Arviossa huomioidaan myös oppilaskohtaista tukea saavien oppilaiden ja maahanmuuttajataustaisten oppilaiden määrä. Arviossa hyödynnetään monipuolisesti paikallista lasten ja nuorten terveyttä, hyvinvointia ja elinoloja koskevaa seurantatietoa, jota on koottu myös oppilailta ja huoltajilta, opetushenkilöstöltä ja opiskeluhuoltohenkilöstöltä. Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ilmoitetaan henkilötyövuosina.

Loviisassa arvio tulevan vuoden opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista kootaan taulukkoon, joka tulee opiskeluhuoltosuunnitelman liitteeksi. Itä-Uudenmaan hyvinvointialue järjestää opiskeluhuoltopalvelut ja ilmoittaa koulutuksen järjestäjälle käytettävissä olevat resurssit henkilötyövuosina. Lisäksi taulukkoon kerätään yksikkökohtaiset tiedot kaikista kouluista. Opiskeluhuollon laskennalliseen resurssiin vaikuttavat yksikön koko, S2-oppilaiden määrä sekä oppilaskohtaisen tuen oppilaiden määrä ja muut koulukohtaiset huomiot. Tulevan lukuvuoden tarvekartoitus aloitetaan jo kalenterivuoden alussa.

Psykologi- ja kuraattoripalvelujen henkilöstömitoitus on oppilas- ja opiskelijahuoltolain 9. a §:n (16.12.2021/1146) mukaan enintään 670 opiskelijaa kuraattoria kohden ja enintään 780 opiskelijaa psykologia kohden. Kouluterveydenhuollossa suositeltu oppilasmäärä on terveydenhoitajalla 460 ja lääkärillä 2 100. (Lastenneuvolan ja kouluterveydenhuollon henkilöstömitoitussuositukset 2023, THL).

8.2 Kouluyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhuollon edistämiseksi

Yhteisöllinen opiskeluhuolto on tärkeä osa esiopetuksen, perusopetuksen, valmistavan opetuksen ja lukiokoulutuksen toimintakulttuuria. Oppilaiden ja opiskelijoiden terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen kuuluu oppilas- ja opiskelijahuoltolain 6. §:n mukaisesti yhteisöllisen työn kokonaisuuteen. Tällä tarkoitetaan toimintaa, jonka avulla seurataan ja kehitetään yhteisöllistä ja yksilöllistä hyvinvointia sekä terveellisen, turvallisen ja esteettömän oppimisympäristön syntymistä, edistetään mielenterveyttä ja oppimista sekä ehkäistään syrjäytymistä. Koulujen henkilökunnalla on ensisijainen vastuu kouluyhteisön hyvinvoinnista.

Loviisan opiskeluhuoltosuunnitelmassa on kuvattu yhteisöllisen opiskeluhuollon järjestämisen periaatteet koulutusmuotokohtaisesti.

8.2.1 Yhteisöllinen opiskeluhuolto esiopetuksessa

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan
- yhteisöllisen opiskeluhuollon toimintatavat esiopetuksessa
- esiopetusyksikkökohtaisten opiskeluhuoltoryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat

Opiskeluhuoltoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä koko esiopetusyhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhuoltona. Yhteisöllisellä opiskeluhuollolla tarkoitetaan esiopetusyksikön toimintakulttuuria, joka edistää esioppilaiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta. Yhteisöllinen opiskeluhuolto on suunnitelmallista ja tavoitteellista työtä esiopetuksen arjessa.

8.2.1.1 Esiopetuksen koulukohtaisten opiskeluhuoltoryhmien toiminta- ja menettelytavat

Yhteisöllisen työn suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista vastaa koulun yhteisöllinen opiskeluhuoltoryhmä (YHR), jota johtaa koulun rehtori tai apulaisrehtori. Puheenjohtajan lisäksi ryhmään kuuluvat esimerkiksi erityisopettaja, koulupsykologi, koulukuraattori, kouluterveydenhoitaja sekä muuta henkilöstöä tarpeen mukaan. Ryhmään kutsutaan säännöllisesti myös huoltajien ja esioppilaiden edustajia. Suunnittelu tarkoittaa opiskeluhuollon kokonaisuuden koordinointia yksikössä ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon menettelytavoista sopimista. Yhteisöllisen opiskeluhuollon suunnittelu ja toteuttaminen on ryhmän tärkein tehtävä, mikä tarkoittaa esiopetuksen turvallisuuden, terveellisyyden ja hyvinvoinnin varmistamista.

Yhteisöllisen opiskeluhuoltoryhmän tehtäviä ovat muun muassa:
- Rakenteiden ja toimintatapojen luominen yhteisölliselle ja ennaltaehkäisevälle työlle
- Ryhmä- ja yksikkökohtaisen hyvinvointitiedon hyödyntäminen yhteisöllisen opiskeluhuollon toimenpiteiden suunnittelussa ja toimenpiteiden määrittelyssä
- Kirjallisten suunnitelmien valmistelu ja päivittäminen
- Toimintatavoista ja suunnitelmista tiedottaminen
- Esioppilaiden ja huoltajien osallisuuden edistäminen
- Vuorovaikutuksen ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistäminen
- Toimintatavat tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistamiseen
- Työrauhan tukeminen
- Kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan ehkäisy ja niihin puuttumisen toimintatavoista sopiminen

- Esikouluyhteisön ja ryhmien turvallisuuden ja hyvinvoinnin tilan sekä yhteisöllisen hyvinvointityön vaikuttavuuden seuranta ja arviointi

Yhteisöllisen opiskeluhuoltoryhmän työskentely on yhteisöllistä ja ennaltaehkäisevää. Työn kohteena voi olla yksittäinen ryhmä tai koko kouluyhteisö. Asioita käsitellään yleisellä ja yhteisöllisellä tasolla, eikä ryhmä koskaan käsittele yksittäistä lasta koskevaa asiaa. Yhteisöllisiä toimia voidaan suunnata kaikille yhteisön jäsenille tai kohdentaa esimerkiksi ryhmälle, jossa on havaittu kiusaamista tai työrauhaongelmia.

Yhteisöllinen opiskeluhuoltoryhmä kokoontuu säännöllisesti ennalta sovitun aikataulun mukaisesti. Ryhmä suunnittelee, arvioi ja kehittää toimintaansa vuosittain. Ryhmässä käsitellyt asiat dokumentoidaan koululla.

8.2.1.2 Yhteistyö ja rutiinit esikouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä lasten hyvinvoinnin tarkastamisessa

Porvoon seudun ympäristöterveys tekee valvontasuunnitelmansa mukaisesti tarkastuskäynnin kouluihin joka 3. vuosi. Esiopetuksen monialainen tarkistus tehdään koulun monialaisen tarkistuksen yhteydessä.

Tarkastuksessa tehdään havaintoja ja arvioidaan tilojen kuntoa. Tarkastuksella arvioidaan muun muassa sisäilman laatua ja ilmanvaihdon riittävyyttä, toiminnasta aiheutuvaa melua, tilojen soveltuvuutta käyttötarkoitukseen sekä tilojen riittävyyttä suhteessa lapsimäärään. Loppuraportti lähetetään osallistujille ja opiskeluhuollon ohjausryhmälle. Tarkastuksessa havaitut puutteet velvoitetaan korjattavaksi annettuun määräaikaan mennessä. Rehtori on tarvittaessa yhteydessä kiinteistön omistajaan kiinteistössä mahdollisesti todettujen puutteiden johdosta.

Oppilaitoksen monialaisesta tarkastuksesta tiedotetaan huoltajia, henkilöstöä, vanhempainyhdistystä ja yhteistyökumppaneita. Yhteisöllinen opiskeluhuoltoryhmä täyttää yhdessä yhteenvetolomakkeen, joka löytyy THL:n sivuilta (thl.fi).

8.2.2 Yhteisöllinen opiskeluhuolto perusopetuksessa ja perusopetukseen valmistavassa opetuksessa

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan
- yhteisöllisen opiskeluhuollon toimintatavat kouluyhteisössä
- yksikkökohtaisten opiskeluhuoltoryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat perusopetuksessa ja valmistavassa opetuksessa.

Opiskeluhuoltoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä koko kouluyhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhuoltona. Yhteisöllisellä opiskeluhuollolla tarkoitetaan perusopetuksen ja valmistavan opetuksen toimintakulttuuria, joka edistää oppilaiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta. Yhteisöllinen opiskeluhuolto on suunnitelmallista ja tavoitteellista työtä koulun arjessa. Läsnäolon tukeminen koulussa -käsikirjassa kuvataan Loviisan toimintasuunnitelma koulupoissaolojen ehkäisemiseksi ja niihin liittyvät toimenpiteet. Poissaolomallin käytännöt sisältyvät myös koulujen lukuvuosisuunnitelmaan. Tupakkatuotteiden ja päihteiden käytön ehkäisemiseen liittyvät toimenpiteet kuvataan erillisissä liitteissä Päihteet koulussa ja suunnitelmassa tupakkatuotteiden käytön

ehkäisemiseksi.

8.2.2.1 Koulukohtaisten opiskeluhuoltoryhmien toiminta- ja menettelytavat perusopetuksessa ja valmistavassa opetuksessa

Yhteisöllisen työn suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista vastaa koulun yhteisöllinen opiskeluhuoltoryhmä (YHR), jota johtaa koulun rehtori tai apulaisrehtori. Puheenjohtajan lisäksi ryhmään kuuluvat esimerkiksi erityisopettaja, koulupsykologi, koulukuraattori, kouluterveydenhoitaja sekä muuta henkilöstöä tarpeen mukaan. Ryhmään kutsutaan säännöllisesti myös huoltajien ja oppilaiden edustajia. Suunnittelu tarkoittaa opiskeluhuollon kokonaisuuden koordinointia yksikössä ja siten myös yksilökohtaisen opiskeluhuollon menettelytavoista ja yhteistyökäytännöistä sopimista. Yhteisöllisen opiskeluhuollon suunnittelu ja toteuttaminen on ryhmän tärkein tehtävä, mikä tarkoittaa koulun turvallisuuden, terveellisyyden ja hyvinvoinnin varmistamista.

Yhteisöllisen opiskeluhuoltoryhmän tehtävinä ovat esimerkiksi:

- Rakenteiden ja toimintatapojen luominen yhteisölliselle ja ennaltaehkäisevälle työlle
- Ryhmä- ja yksikkökohtaisen hyvinvointitiedon hyödyntäminen yhteisöllisen opiskeluhuollon toimenpiteiden suunnittelussa ja toimenpiteiden määrittelyssä
- Kirjallisten suunnitelmien valmistelu ja päivittäminen
- Toimintatavoista ja suunnitelmista tiedottaminen
- Oppilaiden ja huoltajien osallisuuden edistäminen
- Vuorovaikutuksen ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistäminen
- Toimintatavat tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistamiseen
- Työrauhan tukeminen
- Kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan ehkäisy ja niihin puuttumisen toimintatavoista sopiminen
- Kouluyhteisön ja ryhmien turvallisuuden ja hyvinvoinnin tilan sekä yhteisöllisen hyvinvointityön vaikuttavuuden seuranta ja arviointi

Yhteisöllisen opiskeluhuoltoryhmän työskentely on yhteisöllistä ja ennaltaehkäisevää. Työn kohteena voi olla yksittäinen ryhmä tai koko kouluyhteisö. Asioita käsitellään yleisellä ja yhteisöllisellä tasolla, eikä ryhmä koskaan käsittele yksittäistä oppilasta koskevaa asiaa. Yhteisöllisiä toimia voidaan suunnata kaikille yhteisön jäsenille tai kohdentaa esimerkiksi ryhmälle, jossa on havaittu kiusaamista tai työrauhaongelmia. Yhteisöllinen opiskeluhuoltoryhmä kokoontuu säännöllisesti ennalta sovitun aikataulun mukaisesti. Ryhmä suunnittelee, arvioi ja kehittää toimintaansa vuosittain. Ryhmässä käsitellyt asiat dokumentoidaan.

8.2.2.2 Yhteistyö ja rutiinit kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä oppilaiden hyvinvoinnin tarkastamisessa

Porvoon seudun ympäristöterveys tekee valvontasuunnitelmansa mukaisesti tarkastuskäynnin kouluihin joka 3. vuosi. Tarkastuksessa tehdään havaintoja ja arvioidaan tilojen kuntoa. Tarkastuksella arvioidaan muun muassa sisäilman laatua ja ilmanvaihdon riittävyyttä, toiminnasta aiheutuvaa melua, tilojen soveltuvuutta käyttötarkoitukseen sekä tilojen riittävyyttä suhteessa oppilasmäärään. Loppuraportti lähetetään osallistujille ja opiskeluhuollon ohjausryhmälle. Tarkastuksessa havaitut puutteet velvoitetaan korjattavaksi annettuun määräaikaan mennessä. Rehtori on tarvittaessa yhteydessä

kiinteistön omistajaan kiinteistössä mahdollisesti todettujen puutteiden johdosta.

Oppilaitoksen monialaisesta tarkastuksesta tiedotetaan huoltajia, henkilöstöä, vanhempainyhdistystä ja yhteistyökumppaneita. Yhteisöllinen opiskeluhuoltoryhmä täyttää yhdessä yhteenvetolomakkeen, joka löytyy THL:n sivuilta (thl.fi).

8.2.3. Yhteisöllinen opiskeluhuolto lukiokoulutuksessa

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan

- yhteisöllisen opiskeluhuollon toimintatavat lukioyhteisössä
- lukiokoulutuksen yksikkökohtaisten opiskeluhuoltoryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat

Opiskeluhuoltoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä koko lukioyhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhuoltona. Yhteisöllisellä opiskeluhuollolla tarkoitetaan toimintakulttuuria, joka edistää opiskelijoiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta. Yhteisöllinen opiskelijahuolto on suunnitelmallista ja tavoitteellista työtä arjessa.

Tupakkatuotteiden ja päihteiden käytön ehkäisemiseen liittyvät toimenpiteet kuvataan erillisissä liitteissä Päihteet koulussa ja suunnitelmassa tupakkatuotteiden käytön ehkäisemiseksi.

8.2.3.1 Koulukohtaisten opiskeluhuoltoryhmien toiminta- ja menettelytavat lukiokoulutuksessa

Yhteisöllisen työn suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista vastaa lukion yhteisöllinen opiskeluhuoltoryhmä (YHR), jota johtaa koulun rehtori. Puheenjohtajan lisäksi ryhmään kuuluvat esimerkiksi erityisopettaja, psykologi, kuraattori, terveydenhoitaja sekä muuta henkilöstöä tarpeen mukaan. Ryhmään kutsutaan säännöllisesti myös opiskelijoiden ja huoltajien edustajia. Suunnittelu tarkoittaa opiskeluhuollon kokonaisuuden koordinointia yksikössä ja siten myös yksilökohtaisen opiskeluhuollon menettelytavoista ja yhteistyökäytännöistä sopimista. Yhteisöllisen opiskeluhuollon suunnittelu ja toteuttaminen on ryhmän tärkein tehtävä, mikä tarkoittaa koulun turvallisuuden, terveellisyyden ja hyvinvoinnin varmistamista.

Yhteisöllisen opiskeluhuoltoryhmän tehtävinä ovat esimerkiksi:

- Rakenteiden ja toimintatapojen luominen yhteisölliselle ja ennaltaehkäisevälle työlle
- Ryhmä- ja yksikkökohtaisen hyvinvointitiedon hyödyntäminen yhteisöllisen opiskeluhuollon toimenpiteiden suunnittelussa ja toimenpiteiden määrittelyssä
- Kirjallisten suunnitelmien valmistelu ja päivittäminen
- Toimintatavoista ja suunnitelmista tiedottaminen
- Opiskelijoiden ja huoltajien osallisuuden edistäminen
- Vuorovaikutuksen ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistäminen
- Toimintatavat tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistamiseen
- Työrauhan tukeminen
- Kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan ehkäisy ja niihin puuttumisen toimintatavoista sopiminen
- Kouluyhteisön ja ryhmien turvallisuuden ja hyvinvoinnin tilan sekä yhteisöllisen opiskeluhuollon vaikuttavuuden seuranta ja arviointi

Yhteisöllisen opiskeluhuoltoryhmän työskentely on yhteisöllistä ja ennaltaehkäisevää. Työn kohteena voi olla yksittäinen ryhmä tai koko lukio. Asioita käsitellään yleisellä ja yhteisöllisellä tasolla, eikä ryhmä koskaan käsittele yksittäistä opiskelijaa koskevaa asiaa. Yhteisöllisiä toimia voidaan suunnata kaikille yhteisön jäsenille tai kohdentaa esimerkiksi ryhmälle, jossa on havaittu kiusaamista tai työrauhaongelmia.

Yhteisöllinen opiskeluhuoltoryhmä kokoontuu säännöllisesti ennalta sovitun aikataulun mukaisesti. Ryhmä suunnittelee, arvioi ja kehittää toimintaansa vuosittain. Ryhmässä käsitellyt asiat dokumentoidaan koululla.

8.2.3.2 Yhteistyö ja rutiinit kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä opiskelijoiden hyvinvoinnin tarkastamisessa

Porvoon seudun ympäristöterveys tekee valvontasuunnitelmansa mukaisesti tarkastuskäynnin lukioihin joka 3. vuosi. Tarkastuksessa tehdään havaintoja ja arvioidaan tilojen kuntoa. Tarkastuksella arvioidaan muun muassa sisäilman laatua ja ilmanvaihdon riittävyyttä, toiminnasta aiheutuvaa melua, tilojen soveltuvuutta käyttötarkoitukseen sekä tilojen riittävyyttä suhteessa opiskelijamäärään. Loppuraportti lähetetään osallistujille ja opiskeluhuollon ohjausryhmälle. Tarkastuksessa havaitut puutteet velvoitetaan korjattavaksi annettuun määräaikaan mennessä. Rehtori on tarvittaessa yhteydessä kiinteistön omistajaan kiinteistössä mahdollisesti todettujen puutteiden johdosta.

Oppilaitoksen monialaisesta tarkastuksesta tiedotetaan huoltajia, henkilöstöä, vanhempainyhdistystä ja yhteistyökumppaneita. Yhteisöllinen opiskeluhuoltoryhmä täyttää yhdessä yhteenvetolomakkeen, joka löytyy THL:n sivuilta (thl.fi).

8.3 Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi, yksilökohtainen opiskeluhuolto

Yksilökohtaisella opiskeluhuollolla tarkoitetaan kouluterveydenhuollon palveluja, opiskeluhuollon koulukuraattori- ja koulupsykologipalveluja sekä yksittäistä oppilasta koskevaa monialaista yksilökohtaista opiskeluhuoltoa, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa seurataan ja edistetään oppilaan kokonaisvaltaista terveyttä, hyvinvointia, osallisuutta ja oppimista, ehkäistään ongelmia ja tarjotaan varhaista tukea.

Yksilökohtainen opiskeluhuolto perustuu aina oppilaan sekä tarvittaessa huoltajan suostumukseen.

Oppilaan osallisuus ja mielipiteet otetaan huomioon toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti. Yksilökohtaisessa työssä noudatetaan tietojen luovuttamista, saamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä.

Yksikön toimintakulttuurissa yhdistyvät parhaimmillaan oppilaiden yksilöllisten tarpeiden huomioiminen sekä yhteisöllisen hyvinvoinnin rakentaminen. Hyvinvoinnin näkökulma ulottuu kaikkeen toimintaan ja ohjaa jokaisen työskentelyä koulussa. Yksilökohtaisella opiskeluhuollolla tarkoitetaan yksittäisille oppilaille annettavia terveydenhuollon palveluja, opiskeluhuollon koulukuraattori- ja koulupsykologipalveluja sekä monialaista yksilökohtaista opiskeluhuoltoa.

Henkilöstöllä on velvollisuus ohjata oppilasta ja huoltajaa hakemaan oppilaan tarvitsemia opiskeluhuollon palveluja. Yksilökohtainen opiskeluhuolto perustuu aina vapaaehtoisuuteen ja sen toteuttaminen edellyttää suostumusta. Toteutettava yksilökohtainen työ on sekä ehkäisevää että korjaavaa.

Huoltajat ilmoittavat koululle lapsen erityisruokavaliosta joka lukuvuoden alussa ja muutoksen tapahtuessa. Koulu vastaa tiedon toimittamisesta keskuskeittiöön.

Oppilaille ei pääsääntöisesti anneta lääkkeitä koulupäivän aikana. Huoltajat pyytävät lääkäriä mahdollisuuksien mukaan määräämään sairaalle lapselle pitkävaikutteisia lääkkeitä, jotka annetaan lapselle kotona ennen koulua tai koulun jälkeen.

Mikäli oppilas voi osallistua opetukseen ja lääke on välttämätön antaa koulupäivän aikana, henkilökunta valvoo ja antaa sen lapselle tarvittaessa. Esiopetuksen aikana annettavasta lääkkeestä laaditaan aina lääkehoitosuunnitelma huoltajan aloitteesta. Suunnitelman laatimisessa ovat mukana ainakin huoltajan edustaja, terveydenhuollon edustaja sekä koulun henkilökunta. Suunnitelman pohjana on lasta hoitavan lääkärin kirjallinen ohje, jossa selvitetään lääkehoidon toteuttaminen yksikössä. Huoltajat tuovat lääkkeet kouluun annostusohjeineen alkuperäispakkauksessa.

Lääke säilytetään lukollisessa lääkekaapissa tai tarvittaessa jääkaapissa.

8.3.1 Yksilökohtainen opiskeluhuolto esiopetuksessa

8.3.1.1 Opiskeluhuollollinen polku esiopetuksessa
Loviisan esiopetuksessa olevat lapset kuuluvat neuvolapalvelujen piiriin. Koulupsykologi- ja koulukuraattoripalvelut tarjoaa koulujen opiskeluhuoltohenkilöstö hyvinvointialueen palveluina.

a) Neuvolaterveydenhuolto

Neuvolaterveydenhuollon yksilökohtaisiin tehtäviin sisältyvät esioppilaan terveydentilan seuraaminen ja edistäminen, jotka toteutetaan terveystarkastusten sekä terveysneuvonnan ja ohjauksen keinoin.

b) Koulupsykologi- ja koulukuraattoripalvelut

Opiskeluhuollon koulupsykologin ja koulukuraattorin yksilökohtaisilla palveluilla tarkoitetaan esiopetuksen tukea ja ohjausta, joilla edistetään lapsen oppimista, hyvinvointia sekä sosiaalisia ja psyykkisiä valmiuksia. Palveluja toteutetaan yhteistyössä esioppilaan huoltajien kanssa. Koulupsykologi vastaa myös esiopetuksessa olevan lapsen kouluvalmiustestien toteuttamisesta vapaaehtoisia testejä lukuun ottamatta.

c) Monialainen yksilökohtainen opiskeluhuolto

Monialainen yksilökohtainen opiskeluhuolto selvittää esioppilaan tuen tarvetta. Yksittäisen lapsen monialaista opiskeluhuoltoa toteutetaan tilanteen ja tarpeen mukaisesti koottavassa monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Yksilökohtaisen opiskeluhuollon tavoitteena on edistää esioppilaan kokonaisvaltaista terveyttä,

hyvinvointia ja opintojen etenemistä. Työssä tuetaan myös huoltajia ja ohjataan heidät tarvittaessa esikoulun ulkopuolisten palvelujen piiriin.

Yksittäisen lapsen tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaa se ammattilainen, jolla on huoli lapsen hyvinvoinnista. Huoltajan suostumus pyydetään kirjallisesti erillisellä lomakkeella. Asiantuntijaryhmään voidaan kutsua esimerkiksi koulupsykologi, koulukuraattori, neuvolapalveluiden terveydenhoitaja ja/tai lapsen muita tukihenkilöitä.

8.3.1.2 Monialainen asiantuntijaryhmä esiopetuksessa

Esioppilaan tuen tarpeen selvittämiseen ja opiskeluhuoltopalvelujen järjestämiseen liittyvät asiat käsitellään monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Asian käsittelyyn voi osallistua huoltajien lisäksi tarvittavia opiskeluhuollon yhteistyötahoja. Ryhmän jäsenillä on lisäksi oikeus pyytää neuvoa esioppilaan asiassa tarpeellisiksi katsomiltaan asiantuntijoilta.

Monialaiseen asiantuntijaryhmään nimetään asiantuntijoita ainoastaan huoltajan suostumuksella. Monialainen asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön. Ryhmän kokoaa opiskeluhuollon tai esiopetusyksikön henkilökunnan edustaja.

Huoltajan suostumus pyydetään aina. Suostumus voidaan pyytää suullisesti siinä vaiheessa, kun aletaan koota monialaista asiantuntijaryhmää ja sen jäseniä. Suullinen suostumus vahvistetaan kirjallisesti allekirjoittamalla lomake ensimmäisellä kokoontumiskerralla. Jos monialaisen asiantuntijaryhmän kokoonpanoon tulee myöhemmin muutoksia, tehdään niistä merkintä lomakkeeseen. Suostumuslomake arkistoidaan koululla.

8.3.1.3 Opiskeluhuoltokertomusten laatiminen ja säilytys esiopetuksessa

Opiskeluhuollon monialainen asiantuntijaryhmä kootaan tarvittaessa yksittäisen lapsen tueksi selvittämään tuen tarvetta ja huolehtimaan hänen tarvitsemiensa palvelujen järjestämisestä. Yksittäistä lasta koskevan asian käsittelystä asiantuntijaryhmässä laaditaan opiskeluhuoltokertomus. Sen laatii ensisijaisesti koollekutsuja. Kirjauksia voivat tehdä myös muut asiantuntijaryhmän jäsenet. Wilman muistiot muodostavat koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltorekisterin, jonka vastuuhenkilönä on koulutuspäällikkö.

8.3.2 Yksilökohtainen opiskeluhuolto perusopetuksessa ja valmistavassa opetuksessa

8.3.2.1 Opiskeluhuollon polku perusopetuksessa ja perusopetukseen valmistavassa opetuksessa

Oppilailla on oikeus yksilökohtaiseen opiskeluhuoltoon, jota ovat:

a) Kouluterveydenhuolto

Kouluterveydenhuollon yksilökohtaisiin tehtäviin sisältyvät oppilaan terveydentilan seuraaminen ja edistäminen, jotka toteutetaan terveystarkastusten sekä terveysneuvonnan ja ohjauksen keinoin. Myös suun terveydenhuollon määräaikaistarkistukset luokilla 1, 3, 5 ja 8 kuuluvat kouluterveydenhuoltoon. Tämän

lisäksi suun terveydenhuollon hoito ja muut tarkastukset perustuvat yksilökohtaiseen riskiarvioon.

Luokanopettaja tai -valvoja antaa pyydettäessä oppilaan oppimista ja hyvinvointia kuvaavan arvion kouluterveydenhoitajalle 1.-, 5.- ja 8.-luokkalaisten laajoja terveystarkastuksia varten. Tarvittaessa luokanopettaja- tai valvoja pyytää suostumuksen huoltajalta tietojen siirtämiseen. Huoltajan antama suostumus riittää 1.- tai 5.-luokkaisen oppilaan tietojen siirtämiseen, mutta 8.-luokkalaiselta tarvitaan suostumus huoltajan lisäksi. Kouluterveydenhuolto ei sisällä oppilaan sairauden hoitoa.

b) Koulupsykologi- ja koulukuraattoripalvelut

Opiskeluhuollon koulupsykologin ja koulukuraattorin yksilökohtaisilla palveluilla tarkoitetaan opiskelun ja koulunkäynnin tukea ja ohjausta, joilla edistetään oppimista, hyvinvointia sekä sosiaalisia ja psyykkisiä valmiuksia. Koulun henkilökunta ohjaa aktiivisesti opiskeluhuollon palveluiden piiriin. Aloitteentekijänä voi myös olla oppilas itse tai oppilaan huoltaja.

Koulupsykologin tehtäviin yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa kuuluvat mm oppimisvaikeuksien kartoitus, psykologiset tutkimukset ja hoidon tarpeen arviointi, jatkotutkimuksiin ja kuntoutukseen ohjaaminen sekä keskustelu- ja tukikäynnit.

Koulukuraattorin tehtäviin osana moniammatillista opiskeluhuoltoa on edistää koulu- ja opiskeluyhteisön hyvinvointia sekä yhteistyötä oppilaiden perheiden ja muiden läheisten kanssa sekä tukea oppilaiden oppimista ja hyvinvointia sekä osallisuutta.

Tilanteita, joissa koulukuraattori voi olla tukena, ovat esimerkiksi ongelmat koulunkäynnissä, kaverisuhteissa tai perheessä. Ensisijaisena tavoitteena on pyrkiä ennaltaehkäisemään vaikeuksia.

Yksilökohtainen opiskeluhuolto on oppilaan sekä huoltajien tapaamisia ja kuuntelua, ohjausta ja neuvontaa oppilaalle, huoltajille ja opettajille, kartoitustyötä, palveluohjausta ja yhteistyökumppaneiden konsultointia. Palvelut ovat luottamuksellisia ja vapaaehtoisia.

Koulukuraattorin asiakastyötä säätteleviä keskeisiä lakeja ovat mm. oppilas- ja opiskelijahuoltolaki, perusopetuslaki, lastensuojelulaki, laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista sekä sosiaalihuoltolaki. Koulukuraattori noudattaa työssään sosiaalityön ammattieettisiä periaatteita.

c) Monialainen yksilökohtainen opiskeluhuolto

Monialainen yksilökohtainen opiskeluhuolto voi olla tarpeellista oppilaan tuen tarpeen selvittämiseksi ja opiskeluhuollon tuen järjestämiseksi. Yksittäisen oppilaan monialaista opiskeluhuoltoa toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä, joka kutsutaan koolle oppilaan suostumuksella.

Yksilökohtaisen opiskeluhuollon tavoitteena on edistää oppilaan kokonaisvaltaista terveyttä, hyvinvointia ja opintojen etenemistä. Työssä tuetaan myös huoltajia ja ohjataan heidät tarvittaessa koulun ulkopuolisten palvelujen piiriin.

8.3.2.2 Monialainen asiantuntijaryhmä perusopetuksessa ja valmistavassa opetuksessa

Yksittäisen oppilaan tuen tarpeen selvittämiseen ja opiskeluhuoltopalvelujen järjestämiseen liittyvät asiat käsitellään monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Asian käsittelyyn voi osallistua tarvittavia opiskeluhuollon yhteistyötahoja tai oppilaan läheisiä. Ryhmän jäsenillä on lisäksi oikeus konsultoida muita tarpeellisiksi katsomiaan asiantuntijoita.

Monialaiseen asiantuntijaryhmään voidaan nimetä asiantuntijoita jäseneksi vain oppilaan, tai, ellei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumuksella. Monialainen asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön. Ryhmän kokoaa opiskeluhuollon tai koulun henkilökunnan edustaja. Oppilaan tai huoltajan suostumus pyydetään aina kirjallisella lomakkeella. Suostumus voidaan pyytää suullisesti siinä vaiheessa, kun aletaan koota monialaista asiantuntijaryhmää ja sen jäseniä. Suullinen suostumus vahvistetaan erilliselle lomakkeelle kirjallisesti ensimmäisellä kokoontumiskerralla. Jos monialaisen asiantuntijaryhmän kokoonpanoon tulee myöhemmin muutoksia, tehdään niistä merkintä lomakkeeseen. Suostumuslomake arkistoidaan koululla opiskeluhuoltokertomuksen yhteyteen.

8.3.2.3 Opiskeluhuoltokertomusten laatiminen ja säilytys perusopetuksessa ja valmistavassa opetuksessa

Opiskeluhuollon monialainen asiantuntijaryhmä kootaan tarvittaessa yksittäisen oppilaan tueksi selvittämään tuen tarvetta ja huolehtimaan hänen tarvitsemiensa palvelujen järjestämisestä.

Yksittäistä oppilasta koskevan asian käsittelystä asiantuntijaryhmässä laaditaan opiskeluhuoltokertomus. Ryhmän vastuuhenkilö kirjaa yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi välttämättömät tiedot opiskeluhuoltokertomukseen. Kirjauksia voivat tehdä myös muut asiantuntijaryhmän jäsenet. Tyypillisesti opiskeluhuoltokertomuksen kirjaa asiantuntijaryhmän koollekutsuja. Opiskeluhuoltokertomus laaditaan Wilmaan. Opiskeluhuoltokertomukseen tulee myös merkintä suostumuksesta asian käsittelyyn monialaisessa asiantuntijaryhmässä.

Oppilasrekisterin julkisten henkilötietojen luovuttamiseen sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16. §:n 3. momenttia. Mikäli luovutettaviin tietoihin sisältyy salassa pidettäviä tietoja, tietoja voidaan luovuttaa julkisuuslain 26. §:n mukaisesti vain suostumuksella tai jos tiedonsaantioikeudesta tai velvollisuudesta luovuttamiseen on erikseen säädetty. Tietojen luovutusta koskevat säädökset koskevat myös hyvinvointialueen ja koulutoimen välistä tiedonsiirtoa.

8.3.2.4 Suunnitelma oppilaan tuesta opetuksen epäämistilanteissa, epäämisen aikana ja opetukseen palatessa

Jos oppilaan osallistuminen opetukseen evätään sen vuoksi, että on olemassa vaara, että toisen oppilaan tai koulussa tai muussa opetustilassa työskentelevän henkilön turvallisuus kärsii oppilaan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti oppilaan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi, oppilaalla on oikeus tarvittavaan opiskeluhuollon tukeen. Toimittuaan edellä mainitun

kaltaisesti tai saatuaan tiedon opetukseen osallistumisen epäämisestä oppilaalle tarjotaan mahdollisuus keskustella asiasta opiskeluhuollon psykologin tai kuraattorin kanssa. Lisäksi järjestetään muuta oppilaan tarvitsemaa tukea opetuksen epäämisen aikana ja opetukseen palatessa. Oppilaalle laaditaan suunnitelma opetukseen palaamisen tueksi.

Oppilaan palattua kouluun opetuksen epäämisen jälkeen koulussa kutsutaan tarvittaessa koolle monialainen asiantuntijaryhmä oppilaan opiskeluhuollon tuen tarpeen selvittämiseksi ja palvelujen järjestämiseksi.

8.3.3 Yksilökohtainen opiskeluhuolto lukiokoulutuksessa

8.3.3.1 Opiskeluhuoltoprosessi lukiokoulutuksessa

Opiskelijoilla on oikeus yksilökohtaiseen opiskeluhuoltoon, jota ovat:

a) Opiskeluterveydenhuolto

Toisen asteen opiskeluterveydenhuolto on lakisääteinen palvelu, johon kuuluu:

- opiskelijoiden terveyden, hyvinvoinnin ja opiskelukyvyn seuraaminen ja edistäminen sekä sairauksia ehkäisevä toiminta
- perusterveydenhuollon terveydenhuoltopalvelut, mukaan lukien mielenterveystyö ja päihdetyö
- seksuaaliterveyden edistäminen sekä suun terveydenhuolto
- opiskelijoiden erityisen tuen ja tutkimusten tarpeen tunnistaminen varhaisessa vaiheessa ja opiskelijoiden ohjaaminen tutkimuksiin tai hoitoon tarvittaessa
- psykoterapiaan ohjaamisen edellyttämä hoito ja lausunnot
- oppilaitoksen opiskeluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden edistäminen ja opiskelijoiden hyvinvoinnin edistäminen ja seuranta.

Itä-Uudenmaan hyvinvointialue vastaa lukioiden opiskeluhuoltopalveluista Loviisassa. Osa palveluista annetaan lukion ulkopuolella esimerkiksi terveyskeskuksessa.

b) Psykologin ja kuraattorin palvelut

Opiskeluhuollon psykologin ja kuraattorin yksilökohtaisilla palveluilla tarkoitetaan opiskelun ja koulunkäynnin tukea ja ohjausta, joilla edistetään opiskelijoiden oppimista, hyvinvointia sekä sosiaalisia ja psyykkisiä valmiuksia. Lukion henkilökunta ohjaa aktiivisesti opiskelijoita opiskeluhuollon palveluiden piiriin. Aloitteentekijänä voi myös olla opiskelija itse tai opiskelijan huoltaja.

Koulupsykologin tehtäviin yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa kuuluvat muun muassa oppimisvaikeuksien kartoitus, psykologiset tutkimukset ja hoidon tarpeen arviointi, jatkotutkimuksiin ja kuntoutukseen ohjaaminen sekä keskustelu- ja tukikäynnit.

Koulukuraattorin tehtäviin osana moniammatillista opiskeluhuoltoa on edistää koulu- ja opiskeluyhteisön hyvinvointia sekä yhteistyötä opiskelijoiden perheiden ja muiden läheisten kanssa sekä tukea opiskelijoiden oppimista ja hyvinvointia sekä osallisuutta.

Tilanteita, joissa koulukuraattori voi olla tukena, ovat esimerkiksi ongelmat opinnoissa, kaverisuhteissa tai perheessä. Ensisijaisena tavoitteena on pyrkiä ennaltaehkäisemään

vaikeuksia.

Yksilökohtainen opiskeluhuolto on opiskelijan sekä huoltajien tapaamisia ja kuuntelua, ohjausta ja neuvontaa, kartoitustyötä, palveluohjausta ja yhteistyökumppaneiden konsultointia. Palvelut ovat luottamuksellisia ja vapaaehtoisia.

Koulukuraattorin asiakastyötä säätteleviä keskeisiä lakeja ovat muun muassa oppilas- ja opiskelijahuoltolaki, lukiolaki, lastensuojelulaki, laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista sekä sosiaalihuoltolaki. Koulukuraattori noudattaa työssään sosiaalityön ammattieettisiä periaatteita.

8.3.3.2 Monialainen asiantuntijaryhmä lukiokoulutuksessa

Monialaista opiskeluhuoltoa suunnitellaan asiantuntijaryhmässä, joka kutsutaan koolle opiskelijan suostumuksella.

Yksilökohtaisen opiskeluhuollon tavoitteena on edistää opiskelijan kokonaisvaltaista terveyttä, hyvinvointia ja opintojen etenemistä. Työssä tuetaan myös huoltajia ja ohjataan heidät tarvittaessa opiskeluhuollon ulkopuolisten palvelujen piiriin. Ryhmän jäsenillä on oikeus konsultoida muita tarpeellisiksi katsomiaan asiantuntijoita.

Monialaiseen asiantuntijaryhmään voidaan nimetä asiantuntijoita jäseneksi vain opiskelijan, tai, ellei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumuksella. Monialainen asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön. Ryhmän kokoaa opiskeluhuollon tai lukion henkilökunnan edustaja. Opiskelijan tai huoltajan suostumus pyydetään aina kirjallisella lomakkeella. Suostumus voidaan pyytää suullisesti siinä vaiheessa, kun kootaan monialaista asiantuntijaryhmää ja sen jäseniä. Suullinen suostumus vahvistetaan erilliselle lomakkeelle kirjallisesti ensimmäisellä kokoontumiskerralla. Jos monialaisen asiantuntijaryhmän kokoonpanoon tulee myöhemmin muutoksia, tehdään niistä merkintä lomakkeeseen. Suostumuslomake arkistoidaan koululla opiskeluhuoltokertomuksen yhteyteen.

8.3.3.3 Opiskeluhuoltokertomuksen laatiminen ja säilytys lukiokoulutuksessa

Opiskeluhuollon monialainen asiantuntijaryhmä kootaan tarvittaessa yksittäisen opiskelijan tueksi selvittämään tuen tarvetta ja järjestämään hänen tarvitsemansa palvelut.

Yksittäistä opiskelijaa koskevan asian käsittelystä asiantuntijaryhmässä laaditaan opiskeluhuoltokertomus. Ryhmän vastuuhenkilö kirjaa yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi välttämättömät tiedot opiskeluhuoltokertomukseen. Kirjauksia voivat tehdä myös muut asiantuntijaryhmän jäsenet. Tyypillisesti opiskeluhuoltokertomuksen kirjaa asiantuntijaryhmän koollekutsuja. Muistio laaditaan Wilmaan. Opiskeluhuoltokertomukseen tulee myös merkintä suostumuksesta asian käsittelyyn monialaisessa asiantuntijaryhmässä.

Opiskelijarekisterin julkisten henkilötietojen luovuttamiseen sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16. §:n 3. momenttia. Mikäli luovutettaviin tietoihin sisältyy salassa pidettäviä tietoja, tietoja voidaan luovuttaa julkisuuslain 26. §:n

mukaisesti vain suostumuksella tai jos tiedonsaantioikeudesta tai velvollisuudesta luovuttamiseen on erikseen säädetty. Tietojen luovutusta koskevat säädökset koskevat myös hyvinvointialueen ja koulutoimen välistä tiedonsiirtoa.

8.3.3.4 Suunnitelma opiskelijan tuesta opetuksen epäämistilanteissa, epäämisen aikana ja opetukseen palatessa

Jos opiskelijan osallistuminen opetukseen evätään sen vuoksi, että on olemassa vaara, että toisen henkilön turvallisuus kärsii opiskelijan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti opiskelijan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi, opiskelijalla on oikeus tarvittavaan opiskeluhuollon tukeen. Opetuksen epäämisen jälkeen opiskelijalle tarjotaan mahdollisuus keskustella psykologin tai kuraattorin kanssa. Lisäksi järjestetään muuta opiskelijan tarvitsemaa tukea opetuksen epäämisen aikana ja opetukseen palatessa. Opiskelijalle laaditaan suunnitelma opetukseen palaamisen tueksi.

Opiskelijan palattua opintoihin epäämisen jälkeen kutsutaan tarvittaessa koolle monialainen asiantuntijaryhmä opiskelijan opiskeluhuollon tuen tarpeen selvittämiseksi ja palvelujen järjestämiseksi.

8.4 Yhteistyön järjestäminen oppilaan hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Opiskeluhuolto on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien ja opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten yhteinen tehtävä. Oppilaiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhuoltopalvelujen työntekijöiden sekä yhteistyötahojen osallisuus opiskeluhuollon toimintatapojen suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa on opiskeluhuollossa keskeistä. Tämä edellyttää yhteisiä toimintatapoja ja erityisesti koulutuksen järjestäjän ja hyvinvointialueen yhteistyötä.
Loviisan kaupungin opiskeluhuoltosuunnitelma on valmisteltu paikallisen opiskeluhuollon ohjausryhmän ja Loviisan rehtoreista muodostuvan opetussuunnitelmatyöryhmän yhteistyönä. Opiskeluhuoltosuunnitelmaa on käsitelty Loviisan kaupungin ja Lapinjärven opiskeluhuollon ohjausryhmässä, jossa ovat edustettuna Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä kouluterveydenhuolto.

Opiskeluhuollosta tiedotetaan koulujen omien tiedotuskanavien lisäksi Loviisan kaupungin verkkosivustolla, josta löytyy myös Loviisan opiskeluhuoltosuunnitelma liitteineen. Suunnitelmaa laadittaessa kuultiin henkilökuntaa, huoltajia, oppilaita ja hyvinvointialueen työntekijöitä seuraavasti:

- suomenkielisen ja ruotsinkielisen perusopetuksen koulut
- suomenkielinen ja ruotsinkielinen lukio
- Wilman kautta: esi- ja perusopetuksen oppilaat, lukioiden opiskelijat sekä kaikkien huoltajat
- Loviisassa toimivien Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen opiskeluhuollon henkilöstö.

8.4.1 Yhteistyön järjestäminen

Koulutyön perustana on oppilaiden osallisuus ja kuulluksi tuleminen. Oppilaiden osallisuus on tärkeä osa koulun toimintakulttuuria. Koulutuksen järjestäjän tulee edistää

kaikkien oppilaiden osallisuutta ja huolehtia siitä, että heillä on mahdollisuus osallistua koulun toimintaan ja sen kehittämiseen sekä ilmaista mielipiteensä oppilaiden asemaan liittyvissä asioissa. Oppilaille tulee myös järjestää mahdollisuus osallistua opetussuunnitelman ja siihen liittyvien suunnitelmien (mukaan lukien opiskeluhuoltosuunnitelman) valmisteluun. Huoltajien osallisuus ja mahdollisuus olla mukana koulutyössä ja sen kehittämisessä on keskeinen osa koulun toimintakulttuuria. Kodin ja koulun yhteistyössä voidaan parantaa hyvinvointia koulussa ja kehittää yhteisöllisiä toimintatapoja. Opiskeluhuoltoa toteutetaan suunnitelmallisena yhteistyönä oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa.

Suunnitelman toteutumisen näkökulmasta on keskeistä, että koko kouluyhteisö tuntee suunnitelman sisällön ja osaa tarvittaessa toimia sen mukaisesti. Henkilökunnalle tarjotaan säännöllisesti suunnitelman toteutumisen takaamiseksi tarvittavaa perehdytystä ja osaamisen kehittämistä. Henkilöstön toiveita täydennyskoulutuksen suhteen kuullaan vuosittain. Suunnitelman laadinnassa ja toimeenpanossa tehdään aktiivisesti yhteistyötä opiskeluhuollon edustajien kanssa. Suunnitelmaa päivittäessä tehdään tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä oppilaiden huoltajien sekä hyvinvointialueen ja muiden tarvittavien viranomaistahojen kanssa.

Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa yksittäisen oppilaan oikeuksista opiskeluhuollossa sekä asioiden käsittelyyn liittyvistä lain edellyttämistä menettelytavoista ja tietojen käsittelystä. Koulu tiedottaa yhteisöllisestä opiskeluhuollosta sovitun käytännön mukaisesti. Yhteisöllisessä opiskeluhuoltoryhmässä käsitellyistä keskeisistä asioista tiedotetaan koulun verkkosivuilla tai Wilman kautta.

Loviisan kouluissa kaikkien oppilaiden ja opiskelijoiden tukitoimia suunnitellaan ja arvioidaan yhteistyössä asianomaisten kanssa. Pedagoginen asiantuntemus sekä opettajien, opiskeluhuollon ja perheen yhteistyö oppilaan tuen tarpeen varhaisessa havaitsemisessa, tuen tarpeen arvioinnissa sekä tuen suunnittelussa ja toteuttamisessa on tärkeää.

Opettajat arvioivat tuen tarpeen ja laativat tuen toteuttamista koskevan suunnitelman. Päätös oppilaskohtaisesta tuesta tehdään ennen oppilaskohtaisten tukitoimien aloittamista. Päätöksen tekevät esiopetuksen ja perusopetuksen koulutuspäällikkö sekä lukiokoulutuksen rehtori.

Suunnitelman arviointi tehdään opettajan johdolla yhdessä huoltajan ja tarvittaessa opiskeluhuollon asiantuntijoiden kanssa. Suunnitelma tarkistetaan yhteistyössä opettajien, huoltajan, oppilaan ja tarvittaessa opiskeluhuollon ammattihenkilöiden kanssa vuosittain tai useammin.

Lisäksi koulut tekevät yhteistyötä tarvittaessa muun muassa nuorisopalvelujen, perhesosiaalityön, lastensuojelun, perheneuvolan, lasten kuntoutuspalvelujen, terveyspalvelujen, erikoissairaanhoidon ja poliisin kanssa sekä konsultoivat niitä. Yhteistyöhön voidaan kutsua myös kolmannen sektorin edustajia.

8.5 Suunnitelmat lasten, oppilaiden ja opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

Katso erilliset liitteet. Liitteet löytyvät Loviisan kaupungin kotisivulta sekä koulujen

Wilmasta.

Linkki Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen oppilashuollon kriisisuunnitelmaan Itä-Uudenmaan hyvinvointialue – Raportti

8.6 Opiskeluhuollon valvonta

Koulutuksen järjestäjä vastaa yhteistyössä oppilaitoksen sijaintikunnan opetustoimen ja hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystoimen kanssa opiskeluhuollon kokonaisuuden omavalvonnan toteutumisesta. Koulutuksen järjestäjän on arvioitava opiskeluhuollon toteutumista ja vaikuttavuutta yhteistyössä kunnan opetustoimen ja hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystoimen kanssa sekä osallistuttava ulkopuoliseen opiskeluhuoltoa koskevaan arviointiin. Arvioinnin keskeiset tulokset on julkistettava. (Oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 1287/2013 25 §, muutettu lailla 633/2021)

8.6.1 Omavalvonnan toteuttaminen Loviisassa

Loviisaan on perustettu Loviisan kaupungin ja Lapinjärven kunnan yhteinen monialainen opiskeluhuollon ohjausryhmä, jossa on edustettuna koulutuksen järjestäjän ja Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen edustajat. Ohjausryhmän puheenjohtajana toimii Loviisan kaupungin sivistyskeskuksen johtaja.

Opiskeluhuollon ohjausryhmä

- vastaa Loviisan kaupungin opiskeluhuoltosuunnitelman valmistumisesta ja toteutumisesta
- varmistaa tiedotuksen toteutumisen käytettävissä olevasta opiskeluhuollosta rehtoreiden kautta koulujen henkilökunnalle, sekä oppilaille ja huoltajille
- vastaa opiskeluhuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, seurannasta, ohjauksesta ja arvioinnista
- kokoaa tiedot koulukohtaisesti
- valvoo, että lakisääteiset opiskeluhuoltopalvelut toteutuvat
- vie osaltaan asiat Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen ja koulutuksen järjestäjien väliseen opiskeluhuollon alueelliseen yhteistyöryhmään.